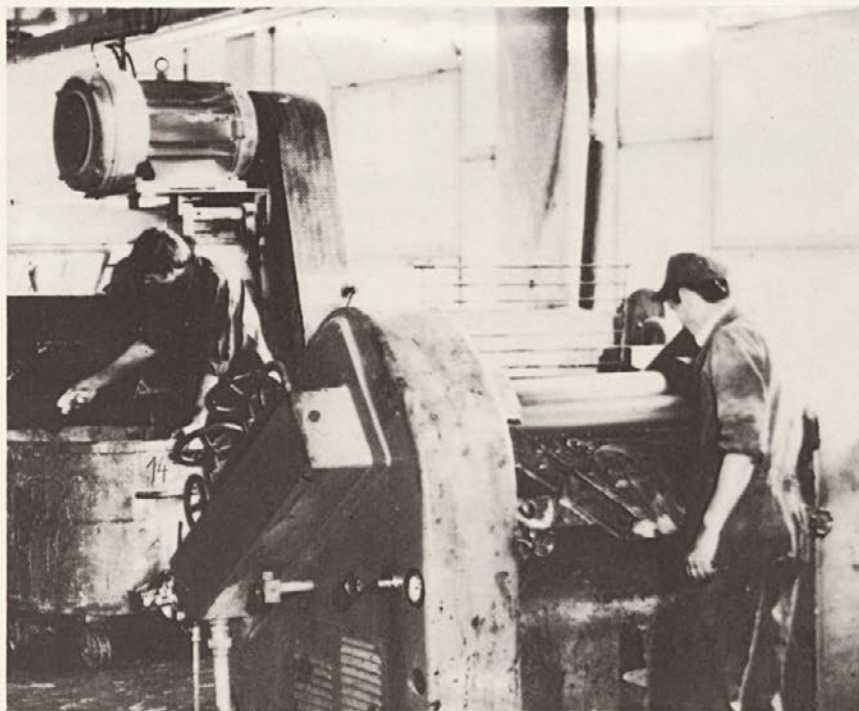

Sprejemamo planske dokumente ...

1. Srednjeročni plan 1986-1990

Skupni temelji za pripravo srednjeročnih planov TOZD in DO za obdobje 1986-1990 so bili sprejeti na zborih delavcev konec oktobra 1985. Takoj za tem se je začela izdelava srednjeročnega plana DO, TOZD in DSSS in do konca decembra 1985 je bil srednjeročni plan izdelan. Posredovan je bil delavskim svetom TOZD, DSSS in DO v obravnavo in sprejem. Prve obravnave so že potekale na vseh delavskih svetih TOZD in DSSS in izoblikovale so se določene pripombe. Pripombe, ki so vsebinske, se bodo upoštevale ob pripravi čistopisa srednjeročnega plana DO, TOZD in DSSS.

Kakovost – bistveni element napredka

Potreba po mednarodnem trženju ter mednarodni poslovni dejavnosti, ki se ji Jugoslavija, še posebej pa Slovenija ne moreta odreči, sili odgovorne gospodarske in tudi politične organe v vedno

bolj stvarna in tudi resna razmišljanja o kakovosti vsega delovanja in poslovnosti.

Na tej osnovi je Skupščina SRS 27. novembra 1985 sprejela ugotovitve, stališča in sklepe po obravnavanih temi »Kakovost – bistveni element naše gospodarske uspešnosti«.

Priznanje našemu sodelavcu

Jenko Radovan, mladi oblikovalec iz naše temeljne organizacije – Grafika, dobitnik VELIKEGA ZLATEGA ZMAJA za najboljši jugoslovanski koledar na tekmovanju v Zagrebu, je tokrat naš sogovornik. O Aerovem koledarju za leto 1986 in nagradi smo pisali v prejšnji številki, tokrat predstavljamo njegovega avtorja. Z njim smo se pogovarjali o njegovem dosedanem delu, pri katerem ne gre prezreti grafične podobe za 10. kongres ZKS in o načrtih za delo v prihodnje.

Varovanje premoženja in samozaščitno ravnanje

Varovanju družbenega premoženja dajemo v naši družbi vedno večji poudarek. Tudi v celjski regiji se temu vprašanju posveča posebna pozornost v širši družbeni skupnosti, saj je varovanje družbenega premoženja dolžnost slehernega delavca in občana. Vsi smo dolžni razvijati in krepiti samozaščitno aktivnost.

NAŠ AERO

GLASILO KEMIČNE, GRAFIČNE
IN PAPIRNE INDUSTRIJE CELJE

CELJE, APRIL 1986

LETNIK XXV – številka 3

uredniški odbor

ivanka čater, rado čepič, slavka hladnik,
jože jazbec, jelka kajtna, vera radič,
miro ribežl, cvetka robas, tone svetelšek,
tone škerbec, srečko vavričuk, tine žnidar

svet glasila

albina cizej, milena krizman, vladimira notar,
ivica stare, gregor švab, bojana videnšek

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

danilo herman

uredila

dora rovere

oblikovanje naslovne strani

grega švab

tisk

aero, tozd grafika
za tiskarno drago vračun
naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor
aero – celje, čuprijska 10
po mnenju republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo,
št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega davka
od prometa proizvodov
glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.300 izvodov

NAMESTO UVODNIKA

Kakovost – bistveni element napredka

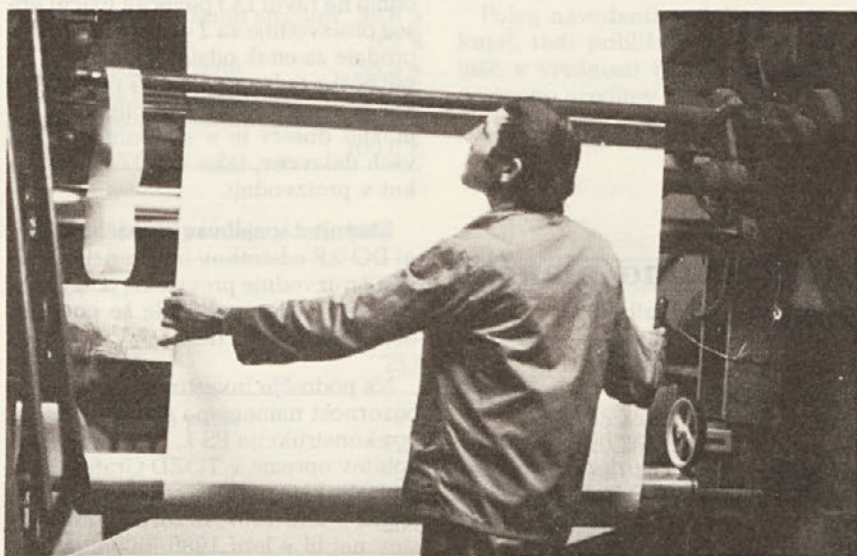
Potreba po mednarodnem trženju ter mednarodni poslovni dejavnosti, ki se ji Jugoslavija, še posebej pa Slovenija ne moreta odreči, sili odgovorne gospodarske in tudi politične organe v vedno bolj stvarna in tudi resna razmišljanja o kakovosti vsega delovanja in poslovnosti.

Na tej osnovi je Skupščina SRS dne 27. novembra 1985 sprejela ugotovitve, stališča in sklepe po obravnavani temi »Kakovost – bistveni element naše gospodarske uspešnosti«.

Spodbudna je že sama resnost in dajanje velikega pomena kvaliteti ter ugotovitvi osnovnih vzrokov nezadovoljujoče kakovosti v našem, predvsem poslovnem delovanju. Malo verjetno pa je, da bo v krajšem obdobju prišlo do bistvenejših sprememb v odnosu do kvalitete, ker se splošni pogoji zanjo zelo počasi spreminjajo. V takšnem vzdušju pa si bodo tiste delovne in ostale organizacije, ki bodo hotele kakorkoli mednarodno delovati, morale na področju kakovosti še z večjimi naporimi prizadevati, da bi obdržale ali pa da bi celo zmanjšale razliko v poslovanju v primerjavi s poslovnimi partnerji in konkurenti.

Vedno številnejše in odločnejše zahteve po načinu razmišljanja v smeri integralnega sistema kakovosti v vsakodnevem ravnanju na vseh področjih javnega in poslovnega življenja (vsaj v Sloveniji) lahko smatramo za načelno odločitev v smeri naših ciljev. Na začetku te splošno potrebne usmeritve pa bo mnogo jalovega teka ob iskanju odgovora na zahtevo, na kakšen način učinkovito neposredno ukrepati.

Mednarodna praksa in raziskave kažejo na potrebo po definiranju planiranega procesa vodenja kakovosti v tesni povezavi s splošnimi cilji, ki jih želi kakršnakoli organizacija doseči.

Seveda je težavnost vodenja kvalitetenega procesa odvisna od narave in velikosti – višine poslovnih ciljev, ki si jih organizacija zastavi v primerjavi z doseženo stopnjo.

Ko so tako skozi poslovne cilje v resnici podani cilji tudi na področju kakovosti, je potrebno določiti podrobno nalogo integralnega sistema kakovosti, ne samo izdelkov, ampak v vseh poslovnih aktivnostih: od procesa idej, raziskav, razvoja, financiranja, marketinga, proizvodnje, do servisiranja, vzdrževanja itd. Tako je npr. nujno potrebno podrobno pripraviti proces in vsebino sklepanja medsebojnih obvez z možnimi poslovnimi partnerji, saj je kakovost sporazumov in mednarodnih pogodb naših delovnih organizacij nezadovoljiva, začenši od največjih do zanemarljivo majhnih, ki pa so imele, kot se je že mnogokrat izkazalo, kasneje vplivne posledice.

V tržnem gospodarstvu pomeni kvaliteta predvsem izpolnitev pričakovanih poslovnega partnerja v količini, kakovosti, zmožljivosti, zanesljivosti, takojšnjosti itd. istočasno ob čim boljših dosežkih za lastno organizacijo.

Tako široko zastavljen program kvalitete ima dve neugodni značilnosti:

1. Kvaliteta pomeni prizadevanje v smeri spremembe mišljenja in prešolanja sodelavcev s ciljem izboljšanja splošne kvalitete poslovanja, kar povzroča v naših razmerah zaenkrat skoraj nedosegljivo visoko postavljeno nalogo.

2. Pri kvalitativnem procesiranju praviloma ni takojšnjih in kratkoročnih rezultatov, kar rado razvedeni prizadevnost pa tudi hrabri oporečniki v njihovih trditvah, da so tovrstni napori voda na mlin poslovnim filozofom, neprilagojenim konkretni in potrebni praksi, ki tekmuje za goli obstoj.

Dolgoročnost tako zastavljenih nalog bi morala imeti za posledico tudi notranjo organizacijsko prilagoditev. Vodenja kvalitativnega procesa ni možno postaviti zgolj na splošno formulacijo »za kvaliteto smo odgovorni vsi« (po takšnem principu – za katero nalogo pa nismo?), temveč je potrebno izoblikovati vodenje tega procesa skladno s cilji.

Glavna in odgovorna urednica

NAŠE AKTUALNE TEME

Sprejemamo planske dokumente ...

1. Srednjeročni plan 1986-1990

Skupni temelji za pripravo srednjeročnih planov TOZD in DO za obdobje 1986-1990 so bili sprejeti na zborih delavcev konec oktobra 1985. Takoj za tem se je začela izdelava srednjeročnega plana DO, TOZD in DSSS in do konca decembra 1985 je bil srednjeročni plan izdelan. Posredovan je bil delavskim svetom TOZD, DSSS in DO v obravnavo in sprejem. Prve obravnave so že potekale na vseh delavskih svetih TOZD in DSSS in izoblikovale so se določene pripombe. Pripombe, ki so vsebinske, se bodo upoštevale ob pripravi čistopisa srednjeročnega plana DO, TOZD in DSSS.

Razprave so jasno pokazale, da je največji problem pri TOZD Kemija Šempeter, kjer obstoječi proizvodni program ne zagotavlja uspešnosti poslovanja TOZD. Zadolžitve za pripravo celotnega programa so bile že razdeljene, nosilci so znani. Rok za pripravo razvojnega programa TOZD in tržnih analiz je 15. april 1986. Z ozirom na negativno poslovanje v tej TOZD je naloga priprave dolgoročnejšega programa za TOZD več kot nujna.

2. Gospodarski načrt za leto 1986

V februarju 1986 smo delavskim svetom posredovali v razpravo in sprejem Gospodarski načrt za leto 1986. Do kasnitev pri pripravi plan-

skih dokumentov je prišlo predvsem zaradi neupoštevanja dogovorjenih rokov vseh nosilcev planiranja. Največje kasnitve pa je povzročala TOZD Trženje (korigiran izvoz za TOZD Kemija Šempeter smo prejeli šele 30. 1. 1986). Vse podatke smo morali večkrat zahtevati kar je povzročilo dodatne težave pri našem delu. V prihodnje želimo več sodelovanja na tem področju, da bi planske zadolžitve lahko začeli uspešno izvajati že na začetku leta.

Cilji, ki smo si jih zastavili v letu 1986, nam omogočajo pozitivno poslovanje v vseh TOZD in DSSS. Tako bomo na ravni DO povečali fizični obseg proizvodnje za 2 odstotka in obseg prodaje za enak odstotek. Izvoz se bo povečal vrednostno za 15 odstotkov, kar je visoko zastavljen cilj, ki ga bo možno doseči le s skupnimi napori vseh delavcev, tako v TOZD Trženje kot v proizvodnji.

Stopnja zaposlovanja znaša na ravni DO 2,8 odstotkov in je z ozirom na rast proizvodnje previsoka, poleg tega so vse TOZD predvidele še povečan obseg nadurnega dela.

Na področju investiranja bo glavna pozornost namenjena skupni naložbi v rekonstrukcijo PS I, AC I. in posodobitev opreme v TOZD Grafika. Želeni učinki te naložbe se bodo pokazali šele v letu 1987. Iz združenih sredstev naj bi v letu 1986 financirali še: izgradnjo energetike v Šempetru, projekt pisalnih trakov in kopirnih materialov na foliji (delno), računalniško opremo, opremo za razvojno enoto in skladišče gotovih izdelkov v Medvodah. Sredstva za naložbe so omejena predvsem na minimalno amortizacijo, razen Medvod, zato bo potrebno v prvi vrsti izvajati tiste naložbe, ki bodo neposredno vplivale na povečanje proizvodnje in prodaje v naslednjih letih.

Na osnovi proizvodnje, prodaje in drugih prihodkov bo DO v letu 1986 ustvarila celotni prihodek v višini 58.484.654 tisoč din oz. 74 odstotkov več kot v letu 1985. Porabljena sredstva bodo po predvidevanjih naraščala za 6 indeksnih točk počasneje ob rasti celotnega prihodka. To pomeni kakovosten premik v gospodarjenju TOZD, v kolikor bodo ta razmerja dosežena do konca leta. Takšna gibanja porabljenih sredstev so predvidena v letu 1986 pri vseh TOZD in pri DSSS. Ob tako doseženih razmerjih v celotnem prihodu, bi dohodek na ravni DO porasel za 98 odstotkov v primerjavi z letom 1985. Višina planiranega dohodka bo zadostovala za pokrivanje dogovorjenih OD, z zakonom predpisanih skladov in del poslovne-

ga sklada za investicijske namene. Za doseganje takšnih delitvenih razmerij pa bo potrebno v letu 1986 doseči načrtovano proizvodnjo, prodajo, izvoz in racionalno porabo vseh vrst stroškov tako v TOZD, kot v DSSS.

TOZD Trženje je enako kot v letu 1985 vezana na odstotek od neto eksterne realizacije za posamezni TOZD, ki ji zagotavlja pozitiven rezultat, če bo realizacija dosežena, stroški TOZD Trženja pa v planiranih okvirih. Stroški eksternega transporta se pokrivajo med letom v dejanskih višinah.

DSSS pridobiva celotni prihodek s svobodno menjavo dela, na osnovi programa del in nalog in lastne realizacije. Za leto 1986 je predvideno 1.260.564 tisoč din celotnega prihodka, kar pomeni 78 odstotkov več kot v letu 1985. Porabljena sredstva bodo porasla samo za 58 odstotkov kar je v skladu z dogovorjenimi izhodišči za plan.

Pred nami je obdobje sprejemanja plana za leto 1986. Naša prizadevanja moramo usmeriti na naslednja področja:

1. Za doseganje predlagane planirane proizvodnje, prodaje, izvoza in prihodkov bodo potrebni napori vseh delavcev.

2. Le tako doseženi finančni rezultati nam zagotavljajo tudi nadaljnjo rast OD v letu 1986 in družbeni standard na sedanji ravni.

3. V letu 1986 bodo TOZD morale doseči rezultate, ki bodo zagotavljali tudi sredstva za naložbe, saj je zaostajanje za sodobno tehnologijo prvi znak za nazadovanje.

Služba planiranja in analiz

Nekatere najvažnejše naloge naše TOZD iz Medvod v 1986

Tokrat vam natančneje predstavljamo gospodarski načrt temeljne organizacije iz Medvod. Prihodnjič bomo posvetili pozornost natančnejšemu gospodarskemu načrtu ostalih temeljnih organizacij.

Pri pripravi gospodarskega načrta za leto 1986 smo se v Tovarni celuloze in papirja Medvode osredotočili predvsem na tri glavne cilje:

– doseči čimboljše izkoriščenost strojnih zmogljivosti,

– doseči takšno količinsko proizvodnjo, da zagotovimo potrebe ostalih tozdov AERA, izpolnimo obveznosti do kupcev na domačem trgu, ki so združevali sredstva za rekonstrukcijo celuloze in papirnega stroja ter ustvarimo takšen izvoz, ki bo zadostoval za pokrivanje uvoza potrebnih surovin in repromateriala,

– ustvariti takšne poslovne rezultate, ki bodo omogočili uresničevanje postavljenih ciljev tako na področju zagotavljanja socialne varnosti delavcev, kot tudi na področju akumulacije.

Planske naloge za leto 1986 so opredeljene tudi v srednjeročnem načrtu za obdobje 1986–1990 in pomenijo začetek uresničevanja načrtovanih ciljev. Največ naše pozornosti v letu 1986 bo namenjeno naložbam.

V letu 1986 bomo dokončali lani začeto izgradnjo vzdrževalnih delavnic. Z novimi vzdrževalnimi delavnicami bo omogočen moderen in kakovosten pristop k vzdrževanju strojev in naprav, hkrati pa bodo zagotovljeni tudi normalni delovni pogoji.

Dobro vzdrževanje strojev vpliva tudi na povečanje produktivnosti dela in s tem na boljše rezultate poslovanja temeljne organizacije.

Največja naložba, ki jo načrtujemo v letu 1986, je rekonstrukcija papirnega stroja – to je skupna naložba DO Aero in SOZD GLG.

Naš papirni stroj neprekinjeno obratuje že deset let. V tem času so bila na njem opravljena le manjša naložbena vlaganja, predvsem v konstantni del papirnega stroja, kar je omogočilo povečanje količinske proizvodnje od 20.000 na 26.000 ton letno.

Z naložbenimi vlaganji v posamezne sklope sedanjega papirnega stroja bomo odpravili ozka grla in zmanjšali vpliv človeškega faktorja na količinsko in kakovostno proizvodnjo.

Z uspešno izvedeno rekonstrukcijo se bo sedanja letna proizvodnja s približno 26.000 ton povečala na 39.500 ton raznih vrst papirja. Rekonstruiran

papirni stroj bo omogočal proizvodnjo nove kakovosti AC papirja z osnovno 40 g/m²; s tem pa se bo znižala tudi povprečna gramatura proizvedenega papirja.

Predračunska vrednost celotne naložbe v rekonstrukcijo papirnega stroja, eskalirana na vrednost septembra 1986, znaša 4.489.749 tisoč din. Od skupne predračunske vrednosti znaša uvozni del 2.958.110 tisoč din, oziroma 66 odstotkov predračunske vrednosti. Naložbena vlaganja bodo pretežno namenjena za tehnološki del, to je za opremo.

Naložba bo finančno pokrita iz:

– lastnih in združenih sredstev	30,8 %
– domači krediti	3,3 %
– ino blagovni kredit	55,6 %
– vlaganja tujega kapitala	10,3 %

Skupaj 100,0 %

Naložbo v rekonstrukcijo PS I je potrdila Republiška komisija za presojo investicij, v veljavi pa je tudi pogodba o vlaganju tujega kapitala.

Z rekonstrukcijo PS I se bo povečala premazna kuhinja, s tem pa se bo zmanjšalo skladišče gotovih izdelkov, ki ga bomo nadomestili z gradnjo novega skladišča gotovih izdelkov. Tako bomo rešili tudi povečan pretok blaga in skladiščenje repromaterialov v papirnici. Celotna predračunska vrednost izgradnje skladišča za gotove izdelke znaša 280.000 tisoč din – gradbena dela. To je skupna naložba vseh Aerovih tozdov.

Poleg navedenih naložb bomo odkupili tudi približno 18.000 m² zemljišč, v vrednosti 12.600 tisoč din, za postopno ureditev lesnega prostora.

Proizvodnja oz. prodaja v letu 1986

	Količina v tonah	Vrednost v 000 din	Vrednost v USA \$
CELULOZA	25.000	5.353.530	1.084.500
– polizdelek za papir	9.700	2.145.252	–
– domači trg	12.300	2.720.268	–
– izvoz	3.000	488.010	1.084.500
PAPIR	23.000	10.838.823	4.326.790
– polizdelek za Celje	12.000	6.703.650	–
– domači trg	4.500	2.188.100	–
– izvoz	6.500	1.947.073	4.326.790
PINOTAN	4.010	349.764	–
– domači trg – suhi	3.000	315.458	–
– tekoči	1.010	34.306	–
Skupaj proizvodnja	52.010	16.542.117	–
Skupaj prodaja	42.310	14.396.865	5.411.290

Načrtovani izvoz v letu 1986 bomo dosegli z:

- direktnim izvozom	3.700 ton	2.335.490 \$
- skupnim izvozom	2.800 ton	1.991.300 \$
od tega: prek Celja	1.800 ton	1.391.700 \$
prek jugoslovanskega trga	1.000 ton	671.600 \$
Skupaj	6.500 ton	5.411.290 \$

Načrtovani uvoz pa je sestavljen iz naslednjih postavk:

- surovine	3.131.740 \$
- anuitete	330.000 \$
- vzdrževanje	800.000 \$
- prevozi	150.000 \$
Skupaj	4.411.740 \$

Iz vseh omenjenih elementov poslovanja načrtujemo za leto 1986 naslednji poslovni uspeh:

	Plan 1986	Struktura
Porabljene surovine in material	7.377.594	58,56
Porabljena električna energija	2.078.356	16,50
Amortizacija	955.467	7,58
Ostali stroški	2.186.449	17,36
PORABLJENA SREDSTVA	12.597.866	100 %
Prihodki doseženi na domačem trgu	11.961.782	74,37
Prihodki doseženi na tujem trgu	2.435.083	15,12
Prihodki doseženi s stimulacijo	219.157	1,36
Prihodki od obresti	1.150.000	7,14
Ostala realizacija	341.520	2,01
CELOTNI PRIHODEK	16.107.542	100 %
DOHODEK	3.509.676	100 %
Razporeditev dohodka:		
- del dohodka za prispevke in davke	356.885	10,17
- del dohodka za DSSS, Trženje, GLG	70.372	2,00
- del dohodka za obresti za OS	81.419	2,32
- del dohodka za druge obveznosti	498.924	14,21
SKUPAJ OBVEZNOSTI	1.007.600	28,70
ČISTI DOHODEK	2.502.076	71,29
Del ČD za OD	984.000	28,04
Del ČD za SSP	131.986	3,76
Neto akumulacija	1.386.090	39,49
Bruto akumulacija	2.341.557	-

Struktura razporejanja dohodka je naslednja:

	Leto 1985	Plan 1986	Index
- del dohodka za davke in prispevke	8,7	10,2	214
- splošne in skupne potrebe	24,7	18,5	160
- osebna potrošnja in potrebe			
skupne porabe	41,4	31,8	141
- neto akumulacija	25,2	39,5	288
	100,0	100,0	-

Leto 1986 je prvo leto novega srednjeročnega obdobja, v katerem bodo še delovali slabi pogoji gospodarjenja iz preteklega srednjeročnega obdobja. Visoka inflacija, nizka rast proizvodnje, tehnološka izčrpanost slovenskega gospodarstva bodo omejitve, ki bodo vplivale na materialne možnosti pri ustvarjanju in razporejanju dohodka.

Načrtovani cilji za leto 1986 so zelo obsežni in terjajo izredna prizadevanja strokovnih delavcev, pa tudi vseh ostalih, da vsak s svojim delom prispeva svoj delež k uresničitvi le-teh. Izredno pomembna in zahtevna naloga bo zagotovitev finančnih sredstev za uresničitev naložbe, tehnično-tehnološka priprava na rekonstrukcijo in tudi preskrba s surovinami ter rezervnimi deli za tekočo proizvodnjo. Prav tako pa bo pomembna tudi prodaja naših izdelkov, če vemo, da se začena že rahla zasičenost trga, predvsem zaradi težkih pogojev gospodarjenja v organizacijah, ki kupujejo naš papir.

Veronika Križaj

NAŠ AERO

Reklamacije izdelkov v DO AERO v letu 1985

Vzdrževanje zahtevane kakovosti je kontinuirana bitka, ki traja tako dolgo, dokler izdelek živi. Kako us-

pešni smo v tej bitki za zagotavljanje kakovosti nam kažejo med drugim tudi reklamacije.

1. Pregled reklamacij v DO AERO v letu 1984 in 1985

Leto	1984	1985	ind. 1985 1984
število upravičenih reklamacij	191	196	103
vrednost reklamacij (x 000) din	17.727	23.567	133
vrednost reklamacij glede na prodano vrednost (0/00)	1,53	0,97	63

Celotna vrednost reklamacij v l. 1985 je znašala 23.567 mio oz. 0,97 0/00 glede na vrednost prodanega in je v zadnjem petletnem obdobju ta pokazatelj najnižji. V tej vrednosti je Kemija Celje udeležena z deležem 38 %, Kemija Šempeter s 17 % in Grafika s 45 %. V primerjavi z letom 1984, ko je znašala vrednost reklamacij 17.727 mio oz. 1,53 0/00, znaša povečanje absolutne vrednosti za 33 % (ind. 133), glede na prodano vrednost pa je zmanjšanje za 37 % (ind. 63). Višjo

vrednost reklamacij je pripisati tudi višjim cenam izdelkov. Realnejšo sliko nam prodaja razmerje med vrednostjo reklamacij v 0/00 na prodano v l. 1985 in 1984. V tem smislu beleži več reklamacij Kemija Celje, manj Grafika in bistveno manj Kemija Šempeter kot kaže spodnji pregled. Reklamacije izdelkov iz Proizvodnje papirja v Medvodah so v nadaljevanju prikazane samo količinsko po posameznih vrstah papirja.

2. Pregled reklamacij izdelkov po posameznih TOZD v l. 1984 in 1985

TOZD	1984			1985			indeks števila	indeks vrednosti	indeks 0/00
	število upravičenih reklamacij	vrednost reklamacij v x 000 din	vrednost v 0/00 glede na prodano vrednost	število upravičenih reklamacij	vrednost reklamacij v x 000 din	vrednost v 0/00 glede na prodano vrednost			
	1	2	3	4	5	6	4:1	5:2	6:3
K-Celje	58	2.174	0,36	71	8.956	0,72	122	412	200
K-Šempeter	70	7.569	3,20	45	4.085	0,70	64	54	22
Grafika	63	7.983	2,47	80	10.526	1,71	127	132	69

Reklamacije v TOZD Kemija Celje

Povečanje reklamacij je bilo v l. 1985 v Impregviranih papirjih, Barvah in v Loki; s tem da v l. 1984 in sploh v preteklosti po vrednosti večjih reklamacij v teh obratih ni bilo. Na Impregvirane papirje, Barve in Loko odpade po vrednosti 40 %, ostalih 60 % pa na AC obrat; medtem ko v Jasnitu v l. 1985 ni bilo reklamacij.

V Impregviranih papirjih so reklamacije nastopile predvsem zaradi napak izdelave (narobe obrnjen CF list

pri telexu, neprimerne embalaran ovojni papir), nekaj je bilo tudi »manjkov«, ko je stranka pri prevzemu ugotovila, da manjka v pošiljki npr.: 1 karton indiga, 2 kartona karbona, 5 rolc termoreaktivnega papirja itd. Več reklamacij kot v preteklosti nastaja pri pisalnih trakovih predvsem zaradi hitrega razvoja le-teh. Stranke so bile nezadovoljne s slabo pisavo pisalnega traku na foliji za večkratno uporabo, vretence za pisalni trak za kalkulatorje ni bilo dimenzijsko prilagojeno vsem tipom strojev ipd.. Pri pigment-

nih barvah so nastopili predvsem manjši »manjki«. Pri barvi za razmnoževanje, ki je bila po kakovosti problematična v preteklosti, so reklamacije v celoti odpravljene. Lanska huda zima je presenetila in povzročila zamrzitev črnilnih vložkov, izpadanje tesnilne kroglice in s tem iztekanje črnila. To se je zgodilo pri strankah, ki so imele črnilne vložke neprimerne skladiščene. Pri računskih trahih je bila reklamacija zaradi uporabljenega papirja neprimerne debeline. Reklamacije pri AC papirju se iz leta v leto znižujejo, tako so v letu 1985 glede na prodano dosegle najnižjo vrednost 0,93 0/00. Z domačega trga jih je bilo 20 % in s tujega 80 %. Nanašale so se predvsem na dimenzijsko stabilnost, prašenje CF premaza in slabo lepljenje setov.

Reklamacije v TOZD Kemija Šempeter

Reklamacije so se v KŠ v l. 1985 občutno zmanjšale tako po vrednosti glede na prodano, kot tudi po številu in po absolutni vrednosti. Bilo je še sicer nekaj reklamacij zaradi slabe lepljivosti, vendar so se vse nanašale na kritično količino proizvedeno v l. 1984. V l. 1985 je bilo pri dveh strankah opaženo odstopanje lepila, vzrok je bil ugotovljen in napaka v proizvodnji odpravljena. Stanke so zadnja leta nezadovoljne z direktkop papirjem, ker daje slabše kopije. S surovino dobavljeno od novega dobavitelja pričakujemo letos boljši direktkop papir.

Reklamacija v TOZD Grafika

Grafika je dosegla v zadnjem petletnem obdobju v l. 1985 najnižjo vrednost reklamacij glede na prodano (1,71 0/00). Povzročene so bile s slabimi surovinami (v 37 %); ne dovolj natančnimi dogovori med stranko, prodajo, pripravo dela in slabo opravljenim prevzemom (v 58 %); kakor tudi v sami proizvodnji (v 5 %). Razmerje med domačimi in tujimi reklamacijami znaša 80:20. Reklamacije s tujega trga se nanašajo samo na neskončne obrazce (zamenjava v gramaturi papirja, napačen redosled številjenja, obrazci izdelani z 1x karbonom namesto z AC papirjem, slaba pisava AC papirja). Domače stranke so bile nezadovoljne zaradi slabega kopiranja »karboniziranih« loto lističev, neizločenih napak pri obrazcih z 1x karbonom; stranka je vrnila lepljene obrazce za menjalnice, ker ji bolj ustrezajo krimpani ipd.. Zelo nezadovoljni so bili uporabniki naših samolepilnih etiket zaradi slabega lepljenja, motila so jih tudi odstopanja v barvnem tonu in slaba ostrina tiska. Tudi v Tiskarni I je bil pogost vzrok reklamacij odstopa-

nje v barvnem tonu, poleg tega še slab zasek etiket, nekajkrat pa je nastal tudi manjko pri izdobljenih količinah. Omeniti je potrebno težave pri lepljenju lističev sestavljenih iz AC papirja, kar sicer ni imelo za posledico reklamacij, pač pa več dodatnega dela in višji izmet. Te težave se občasno še pojavljajo, vendar v manjši meri.

Reklamacije v Proizvodnji papirja Medvode

Največ težav pri proizvodnji papirja v Medvodah povzročajo papirji iz AC programa, ki so po kakovosti najzahtevnější, po količini izdelanega pa na prvem mestu.

Tako je bilo pri proizvodnji papirja v Medvodah največ reklamacij iz AC obrata in Grafike.

Iz AC obrata je bilo vrnjenega v Medvode 87,5 t Ex 50 g/m² zaradi lukenj in pogostih pretrgov ter 15,6 t CF 52 g/m² in CF 57 g/m² predvsem zaradi črt v CF premazu in pogostih pretrgov; ca. 7 t CF 52 g/m² je bilo predelane v Kemiji Celje za drug namen. Grafika je reklamirala 31 kartonov po 1000 listov A1 modrega in črnega CFB lista zaradi madežev na hrbtini strani. Poleg tega je Grafika vrnila v Medvode 9 t Ex 50 g/m² zaradi slabih spojev, neizločenih napak in pretrgov. Pri ostalih kupcih je šlo predvsem za opozorila in pripombe, tako da reklamacij ni bilo oz. so bile uspešno komercialno rešene.

Služba kakovosti

Varovanje premoženja in samozaščitno ravnanje

Varovanju družbenega premoženja dajemo v naši družbi vedno večji poudarek. Tudi v celjski regiji se temu vprašanju posveča posebna pozornost v širši družbeni skupnosti, saj je varovanje družbenega premoženja dolžnost slehernega delavca in občana. Vsi smo dolžni razvijati in krepiti samozaščitno aktivnost. Iz analiz in poročil Temeljnega sodišča v Celju, Postaje milice v Celju in drugih institucij, ki so pooblaščenec kazniva dejanja odkrivati, ukrepati zoper storilce in tudi izvajati preventivne ukrepe, je razvidno, da kazniva dejanja vsaj številčno v regiji niso v večjem upadanju. Zato je tem bolj upravičena skrb in uvajanje ukrepov, ki preprečujejo to družbeno zlo.

V naši delovni organizaciji smo se septembra 1982 odločili, da varovanje premoženja TOZD Kemija Celje, TOZD Grafika, TOZD Trženje in DSSS poverimo Delovni organizaciji »Varnost« Ljubljana - TOZD Varovanje premoženja Celje. Torej teče naše sodelovanje že četrto leto. Menim, da dovolj dolgo, da smo začetne težave, napake in privajanje že lahko odpravili. Četrto leto živijo med nami ljudje

- varnostniki, ki smo jim zaupali varovanje našega premoženja, ki to počnejo, ker je to njihova naloga, mi pa jim dostikrat s svojim odnosom izvrševanja te njihove naloge otežkočamo ali celo onemogočamo. Brez sodelovanja vseh nas je iluzorno pričakovati, da bodo varnostniki tisti, ki bodo uspešno preprečevali vse negativne pojave, razreševali vse konfliktno situacije, še zlasti če upoštevamo število zaposlenih in raznovrstnost interesov. Ob tem pa še posebej radi pozabljamo, da imamo tudi opraviti le z ljudmi, ki imajo prav tako svoje napake in slabe trenutke, ki pa jih kaj radi izrabimo za pavšalno kritiko njihovega dela. Ob tem pa se ne zavedamo, da vsaka naša kritika pomeni za varnostnika posledico tudi v manjšem osebnem dohodku, da pa kršitve delovne obveznosti naših delavcev nimajo vedno za posledico izrek disciplinskega ukrepa.

Nerazumljivo je, da imamo v naši delovni organizaciji toliko kršitev delovne discipline, kljub temu, da imamo iznos materiala dokaj demokratično urejen - seveda z dovolilnico, da imamo premakljiv delovni čas itd.

Najbolj pogoste in tipične nepravilnosti, o katerih varnostniki poročajo so:

- poskusi izvoza ali iznosa materiala brez ustrezne listine,
- nedovoljeno privatno delo v delavnicah DO (»fušanje«),
- prinašanje alkohola, kljub temu, da velja generalna prepoved prinašanja alkoholnih pijač;
- prihod na delo v vinjenem stanju,
- slabo in netekoče vzdrževanje og-

- odhajanje delavcev med delovnim časom po privatnih opravkih brez dovolilnice,

- igranje kart med delovnim časom,

- nepravilen odnos do varnostnikov (od podcenjevanja pa tudi do fizičnega obračuna).

Glede na našeto, glede na gospodarske razmere in ob upoštevanju, da je naša delovna organizacija lokacijsko zelo razpršena, bi morala biti samozaščitna zavest vseh nas in vsakega posameznika na izredno visoki ravni, saj nam vendar ne sme biti vseeno, kaj se dogaja z družbenimi sredstvi, ki so nam zaupana in vedno bolj nam mora biti v zavesti dejstvo, da s svojim malomarnim odnosom, nedisciplino in slabim delom škodujemo sebi, sodelavcem in širši družbeni skupnosti. Vloga posameznikov, strokovnih služb in samoupravnih organov pri uresničevanju samoupravne delavske kontrole, zaščite in varovanja družbenega premoženja ter dogovorjenega reda in discipline, imamo podrobno opredeljeno s samoupravnimi akti delovne organizacije in temeljnih organizacij, naša stvar pa je v kolikšni meri in kako jih izvajamo.

E. G.

NAŠ AERO

IZ DELOVNIH OKOLIJ

Predstavitev kadrovsko-splošnega sektorja

V letošnji prvi številki našega časopisa smo objavili prispevek o Delovni skupnosti skupne službe, ki je med drugim obetala natančnejšo predstavitev posameznih sektorjev in samostojnih služb omenjene skupnosti. Tako smo zadnjič predstavili delo Raziskovalne enote, prihodnjič pa lahko preberete prispevek o delu Poslovno informacijskega sektorja.

Menim, da skorajda ne bi bilo potrebno posebej predstavljati dela v kadrovsko-splošnem sektorju (v nadaljevanju KSS), saj se vsak delavec občasno ali pa pogosteje srečuje s strokovnimi delavci in delokrogom našega sektorja. Ali je to takrat, ko se zanima za možnosti zaposlovanja, napredovanja, dopolnilnega izobraževanja, ali pa takrat, ko rešuje svoje stanovanjske probleme, se zanima za možnosti letovanja v naših počitniških objektih, potrebuje pravno pomoč, sodeluje v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah, ko pripravlja članke za naša glasila, ali pa takrat, ko uveljavlja svoje socialno varstvene pravice. Področje SLO in DS prav tako spada v naš sektor. Tudi sistem nagrajevanja in politika osebnih dohodkov ter skupne porabe spada v delovno področje KSS. Skrb za prehrano delavcev med delom je prav tako naša naloga. Vse to pa so področja, ki zanimajo vsakega izmed nas.

Že iz te uvodne predstavitve dela vidimo, da sta obseg in vrsta del, ki se opravljajo v KSS zelo raznolika, zahtevna in obsežna. Glede na pomembnost nalog, ki se opravljajo v tem sektorju, predstavljajo le-te eno izmed najbolj izpostavljenih funkcij dela. Skrb za delovnega človeka je bila v naši delovni organizaciji že v preteklosti, posebej pa je v današnjem času zaostrenih gospodarskih razmer prednostna naloga našega nadaljnjega razvoja.

Zato vsako leto izdelamo letni program dela KSS in analizo njegovega uresničevanja.

Z izdelavo letnega poročila o gibanju najpomembnejših kadrovskih kazalcev v DO AERO želimo ugotoviti, v kolikšni meri smo uresničili vse tisto, kar smo si zastavili v načrtovanih ciljnih, torej kako se uresničuje kadrovska politika, po drugi strani pa določiti tudi smernice dela in razvoja v prihodnje. Tu gre predvsem za opredelitev kadrovske politike v širšem smislu, ki poleg politike na področju zaposlovanja, izobraževanja, nagrajevanja in razvoja kadrov zajema še socialno politiko, politiko na področju družbenega standarda, varstva pri delu in druge za delavčev vsakodnevno zadovoljstvo na delovnem mestu še kako pomembne funkcije. To gradivo obravnavajo najbolj odgovorne strokovne strukture na ravni DO AERO in po posameznih TOZD in DSSS in skupno dogovorimo kadrovsko politiko za naslednje obdobje.

Če predstavim KSS še z nekaterimi številkami:

KSS je po številu zaposlenih in tudi po obsegu sredstev, s katerimi razpolaga, največji sektor v DSS. V njem dela 79 od skupno 275 zaposlenih v DSSS ali 29 odstotkov. Za uresničitev svojih nalog je v letu 1985 potreboval 244 milijonov din sredstev, pri tem pa ustvaril tudi 116 milijonov din realizacije. Največ stroškov nastaja v službi družbene prehrane, saj dnevno pripravljamo okoli 1500 različnih vrst malic za vse delavce AERA, razen za delavce v TOZD Medvode, Loka pri Žusmu in v Beogradu (lokacijska oddaljenost). Ker stroški prehrane izredno hitro naraščajo, je še kako pomembno, da se tako pri pripravi obrokov kot tudi pri njihovem razdeljevanju gošpodarno obnašamo.

Delavci KSS danes delamo na treh različnih lokacijah. Lahko rečemo, da nimamo dobrih delovnih pogojev, na uspešnost našega dela pa vpliva lokacijska razdrobljenost samega KSS kot tudi TOZD in DSSS. Vse to povzroča večje stroške, kasnitve informacij, otežkoča koordinacijo dela, skratka nismo tako uspešni in učinkoviti kot bi lahko bili, če bi bili vsi delavci KSS, predvsem pa vsi delavci AERA na eni lokaciji ali vsaj ne toliko razdrobljeni, kot smo danes.

Prostorski problem našega sektorja bo izboljšán že s preselitvijo na Čopovo ulico v mesecu maju, vendar bo trajna rešitev le v dokončni postavitvi upravne stavbe AERA na eni lokaciji in bližje proizvodnim TOZD.

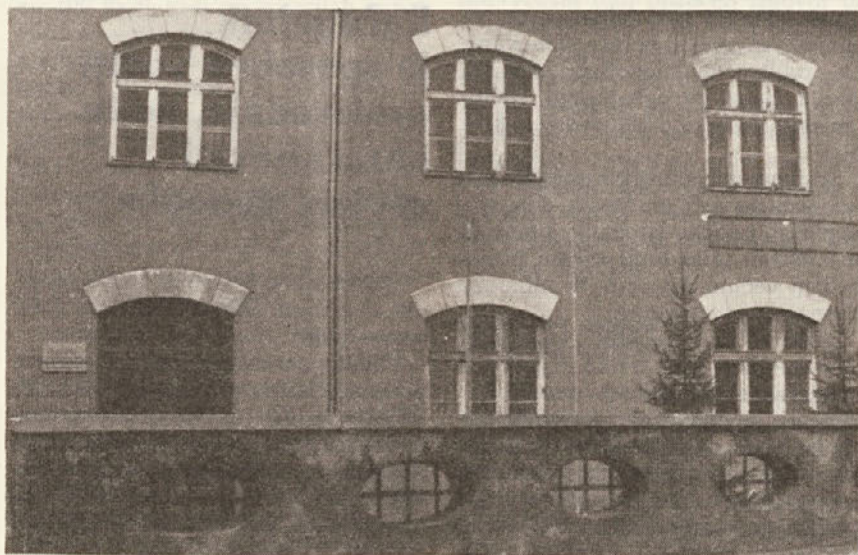
V nadaljevanju bi želela predstaviti nekatere najpomembnejše naloge KSS, ki so pred nami že v letošnjem letu, uspešnost njihove uresnitve pa bo prisotna tudi v naslednjih letih.

Če izhajamo iz globalnih opredelitev in ciljev kadrovske politike DO AERO, ki smo jih zapisali za obdobje 1986-1990, potem je za letošnje leto potrebno izpostaviti naslednje cilje:

- zagotoviti učinkovito izobraževanje, usposabljanje in zaposlovanje kadrov kot ključnih dejavnikov razvoja,
- zagotoviti princip enotne kadrovske politike, princip produktivnega zaposlovanja in princip boljše izkoriščenosti kadra (pravi delavec na pravo mesto).

Kako bomo to dosegli?

Predvsem pri kadrovanju naših delavcev izbrati le tiste, ki bodo s svojim teoretičnim in praktičnim znanjem kos nalogam, ki se od njih zahtevajo. Zaposlovati le tam, kjer se uvajajo novi proizvodni programi, kjer se povečuje obseg dela, kjer gre za domačestne zaposlitve. Torej, preiti iz

Del poslojpa kadrovskega sektorja v Čuprijski ulici

ekstenzivnega zaposlovanja, ki je bilo značilno tudi za našo delovno organizacijo, na intenzivno ali produktivno zaposlovanje. Letne analize kvalifikacijske strukture zaposlenih kažejo, da se le-ta izboljšuje. Trend izboljševanja pa je potrebno zagotoviti tudi v prihodnje, predvsem z dopolnilnim izobraževanjem delavcev, s študijem ob delu in iz dela itd.

– pospeševati razvojno-raziskovalno delo

Razvojni kadri morajo imeti prednost pri zaposlovanju. Tu je mišljen razvojni kader v širšem smislu, predvsem pa je potrebna reorganizacija razvojne dejavnosti v DO AERO, ki bo omogočila boljšo izkoriščenost razvojnega kadra, ki ga je v AERU precej, zaradi razdrobljenosti pa ni tako učinkovit kot bi sicer moral oz. lahko bil.

– izboljšati osebni in družbeni standard,

– zagotoviti stimulativni sistem nagrajevanja in raznih oblik motivacije

Analiza osebnih dohodkov za leto 1985 je pokazala, da so naši OD naraščali hitreje kot je bila rast življenjskih stroškov. Žal pa naši OD niso bili v celoti rezultat boljšega in uspešnejšega dela v posamezni TOZD, ampak bolj odraz rasti življenjskih stroškov in solidarnosti med TOZD. Čeprav imamo v aktih opredeljena merila, po katerih morajo biti OD v posameznem TOZD v odvisnosti od poslovnih rezultatov, se določila aktov niso izvajala. Zato nameravam v letošnjem letu sistem nagrajevanja postaviti na kakovostnejše osnove oz. višino OD v večji meri vezati na poslovne rezultate posameznega TOZD, skratka, za boljše delo boljše plačilo.

Družbenemu standardu smo poseben poudarek dajali v AERU že v preteklosti. Skrbimo za kakovostno prehrano delavcev med delom, sproti rešujemo vse najbolj pereče stanovanjske probleme in omogočamo večjemu številu delavcev izboljšanje stanovanjskih razmer z dodeljevanjem kreditov.

S širjenjem počitniških zmogljivosti omogočamo večjemu številu delavcev poceni in udobno letovanje s tem, da poskušamo prisluhniti željam in potrebam večine delavcev in njihovim interesom za letovanje.

Lahko rečemo, da AERO vsako leto izloča nadpovprečno velika sredstva za formiranje sklada skupne porabe, kar omogoča izboljševanje standarda naših delavcev, njihovih delovnih pogojev, večje zadovoljstvo pri delu itd. Takšno politiko nameravam razvijati tudi v prihodnje, možnosti pa bodo odvisne od poslovnih uspehov naših TOZD.

– uveljavljanje načel in meril socialne politike, ki bo spodbujala k ustvarjalnemu produktivnemu delu.

S programi preventivnega zdravstvenega varstva želimo izboljšati splošno zdravstveno stanje delavcev, doseči večjo produktivnost dela, zmanjšati odsotnosti z dela in ohraniti dela zmožnost na optimalni višini. Skrbimo za reševanje socialno ogroženih družin naših delavcev. Tem usmeritvam socialne politike bomo morali dati še večji poudarek.

– pospeševanje strokovne, družbenopolitične, samoupravne in ekonomske usposobljenosti delavcev,

– zagotoviti pravilno in pravočasno obveščanje.

V letošnjem letu je potekel mandat delegatom oz. članom samoupravnih organov, izvršilnih organov, pa tudi delegatov v raznih delegacijah.

Čeprav lahko rečemo, da je bilo delovanje delegatskega sistema v AERU dobro, z doseženim ne moremo biti v celoti zadovoljni. Zato bomo v letu 1986 omogočili vsem novim delegatom interno izobraževanje, da bodo

kos nalogam, ki jih čakajo v prihodnjem obdobju. Prav tako je potrebno z dograjevanjem informacijskega sistema zagotoviti pravočasno, popolno in hitro obveščanje, kolikor je to pač, glede na našo lokacijsko razdrobljenost, možno doseči.

Za zaključek pa še tole:

Delavci kadrovske-splošnega sektorja se zavedamo svoje odgovornosti, ki jo imamo pri uresničevanju dogovorjenih nalog. Vemo tudi to, da nas v letu 1986 čaka v zaostrenih gospodarskih razmerah izredno težko in zahtevno delo.

Čeprav s skupno dogovorjeno politiko na kadrovske področju skušamo zadostiti interesom večine delavcev, pa je treba vedeti, da bo naš jutri lepši le, če bomo vsi delavci AERA več in bolje delali, če bomo vsi skupaj bolje izkoristili svoje notranje rezerve, če se bo vsak posameznik in vsi skupaj zavedali resnosti trenutka in odgovornosti do sedanjih in naslednjih generacij, da jim bomo zagotovili vsaj takšne delovne in življenjske pogoje kot jih imamo mi sami.

S. K.

SPOZNANJA IN NOVOSTI

Računalnik je sposoben voditi proizvodnjo, ne le obračunavati osebne dohodke

To je naslov, ki smo ga lahko zasledili v sobotni prilogi DELA, 15. februarja 1986.

Menim, da lahko (bolje moramo) posvetiti članku pozornost v NAŠEM AERU. Članek se namreč po vsebini in času ujema z odločitvijo temeljne organizacije GRAFIKA, da pristopi k RAČUNALNIŠKO PODPRTEMU INFORMACIJSKEMU SISTEMU ZA VODENJE PROIZVODNJE, kot ciljnemu projektu IPIS.

Po svoji strokovni presoji sem iz članka izbral tri vodilne DO v Sloveniji na področju informatike, ki pa so hkrati tudi gospodarsko uspešne.

SREČKO KOSMINA, direktor elektronske obdelave podatkov, Meblo (računalnik IBM 43/41): Prvi računalnik smo priključili pred petnajstimi leti, zdaj imamo že četrtega. V tem času smo precej napredovali, vzpostavljeno je terminalsko omrežje tudi do enot zunaj sedeža podjetja. V računalniku imamo pomembne baze podatkov, ki podpirajo informacijske sisteme za proizvodnjo, obračune in planiranje, pa seveda številne klasične programe. Uporabljamo tudi orodja IV. generacije računalnikov, kot na primer relacijske baze podatkov. Ti omogočajo delo na računalniku tudi tistim ljudem, ki nimajo računalniških znanj, s čimer narašča število zaposlenih, ki s pomočjo elektronskega stroja lahko samostojno rešujejo določene naloge.

Zdaj uporablja računalnik približno 300 ljudi, operativcev na različnih delovnih mestih, za katere je mogoče reči, da spoznavajo informacijsko tehnologijo, metode dela, predvsem pa učinke te tehnologije.

Poleg vsakdanjih težav (pomanjkanje usposobljenih kadrov, opreme itd.) se zdi najbolj pereče pomanjkanje ustreznih znanj, na vseh ravneh. To so

znanja, ki so potrebna za hitro prestrukturiranje poslovnih in delovnih procesov, kakršne zahteva čas. Še bolj kot znanje pa bi bila potrebna spoznanja, da je informatika temelj razvoja vseh drugih tehnologij, tako v poslovanju kot proizvodnji. Ta spoznanja so še posebej potrebna vodilnim in poslovodnim organom, kajti prav ti morajo strategijo snovati na temelju informacijske tehnologije. Če te ne poznajo, ne morejo oblikovati ničesar. Prav oni pa imajo žal v trenutnih okoliščinah najmanj priložnosti, da bi spoznali pomen te tehnologije, kar seveda vpliva na učinkovitost računalništva. Zaradi tega veliko izgubljam, saj v svetu že nekaj časa vlada spoznanje, da je informatika ena od gonilnih sil razvoja, ima enako vlogo kot kadri, kapital, energija. S podatkom – podatek pa je lahko in mora biti tudi struktura izdelka, dizajn – itd. je zato treba dobro gospodariti, ga v procesu poslovanja povezovati z drugimi podatki, jih skratka izkoristiti v prid poslovanja.

V Meblu uspevamo podatke, ki so potrebni za poslovanje, v glavnem posredovati tekoče, podatki o zalogah (tako materiala kot izdelkov) so dnevni, prav tako, ker so vse enote med seboj povezane s terminali.

FRANC ŽIŽEK, direktor službe za AOP, Mura, Murska Sobota (računalnik IBM 43/41, 132 terminalov, 10 IBM PC XT): Z računalnikom vodimo proizvodnjo interaktivno od vsega začetka: ko se tovarnjaki s kolekcijo napotijo na prodajna mesta po Jugoslaviji, kjer jih čakajo trgovci, imajo v tovarnjakih s seboj tudi osebne računalnike. Ti imajo programe, v katerih so napisani vsi podatki o modelih. Trgovci tako pri priči dobijo informacijo o količini posameznih modelov, dobavnih rokih, cenah in zneskih, še isti večer podatke o naročilih iz petih prodajnih mest (na vsakem sta po dva osebna računalnika) po telefonu prenesejo v računalnik v Muri. Že naslednje jutro se lahko začne planiranje proizvodnje v sezoni, hkrati tudi nabava materiala.

Zatem se začne priprava proizvodnje – analizirajo se tehnološki postopki in operacije, ki so bili kdajkoli izvedeni v Muri, in pripravi tehnološki postopek za izdelavo naročenih modelov. Približno 75 odstotkov tega dela opravi računalnik. Računalniško se izpiše tudi proizvodna dokumentacija, tj. nalogi za posamezne operacije, ki gredo na posamezna delovna mesta. Ko je posamezna operacija v katerikoli od šestih temeljnih organizacij končana, to od tam sporočijo po terminalu. Tako operativna priprava in planerji vidijo, koliko dela je na posameznih izdelkih že opravljenega in

kdaj izdelke lahko pričakujejo v skladišču.

Tudi iz skladišča končanih izdelkov obvestijo po terminalu komercialni oddelek o prispelih izdelkih. V komercialni na zaslону vidijo kateri kupci so naročili posamezne izdelke. Če je nekaterih morda premalo (to se zgodi, denimo, v primeru, ko zaradi napak v materialu le-tega ni bilo dovolj), v komerciali odločijo, kateri kupci imajo prednost, odvisno od tega, kako dobri plačniki so. Na zaslону, skratka, usklajujejo naročila s pošiljkami.

Računalniško poteka tudi odprema tistih pošilk, ki gredo po pošti (računalnik izračuna tarifo, izpiše naslove kupcev, oznake za pakete, virmane), pa seveda fakturiranje. Direktorji dobijo podatke o realizaciji dnevnih, kumulativno pa za vsak mesec in ob letu. Tako je mogoče primerjati realizacijo s planom.

Delavci lahko vsak dan na zaslону vidijo, koliko so od začetka meseca do dneva pred vpogledom na ekran zaslužili, po posameznih operacijah in kumulativno. Osebni dohodki se knjižijo v glavni knjigi direktno, brez posredovanja knjigovodstva, seveda pa interaktivno, to je sproti spremljamo tudi saldakonte. Storilnost delavcev, posameznih organizacijskih enot omogoča ponazarjanje z računalniško poslovno grafiko. Zdaj tečejo priprave za prehod na računalniško obdelavo tekstov; dopise in podobno bo torej v prihodnje pisal računalnik, ne pa tajnice.

Na enak način se vodi evidenca o izvozu, v kratkem pa bo računalnik opravil tudi vse tisto, kar je v zvezi s carino.

FRANC ŠETINA, namestnik direktorja v službi za AOP, Krka (dve delti 4780, 125 terminalov, trije osebni računalniki macintosh):

Računalnike uporablja zdaj približno 400 ljudi, tudi na lokacijah zunaj Novega mesta; omrežje omogoča interaktivno delo, torej sprotno komunikacijo z računalnikom, terminali so postavljeni tam, kjer dogodek, pomemben za poslovanje, nastane. Tisto, kar je zapisano v bazi podatkov, lahko ponekod prikličemo na prikazovalnik, na nekaterih delovnih mestih, kjer je to pač potrebno, pa imajo tudi tiskalnike. Večje obdelave pa je treba naročiti v računskem centru.

Strojno in sistemsko programsko opremo smo kupili, vse uporabniške programe pa naredili sami. Ti programi omogočajo računalniško vodenje blagovnih tokov in stanj, od nabave, proizvodnje do prodaje za vse temeljne organizacije, z izjemo zdravniško-hotelske dejavnosti, pa seveda finančne prikaze, ki so posledica teh blagovnih premikov. Ažurne podatke o

vsem tem je mogoče dobiti kadarkoli, vsako minuto. Z računalnikom spremljamo tudi izvoz, poseben program informativnega marketinga pa omogoča o naših proizvodnih novitetah sproti obvestiti 40.000 uglednih strokovnjakov in institucij doma in po svetu. Na računalnik pa seveda tečejo tudi vsi klasični programi (obračun OD, kadrovska evidenca in statistika, evidenca osnovnih sredstev in obračun amortizacije, glavna knjiga).

Oba računalnika sta v dopoldanskem času zasedena, tako zelo, da so tisti, ki na njih delajo, večkrat nezadovoljni z odzivnim časom. Interaktivno delo, ki omogoča sprotno računalniško komunikacijo, v realnem času torej, je za naše razmere seveda drago. Ob tem je vprašanje, v kakšni meri so računalniki koristni, umestno. Nanj bi odgovorili takole: so koristno izkoriščeni, pa tudi ne. Za različne zunanje institucije moramo marsikdaj zbirati in jim posredovati podatke, katerih količina bi lahko omejili. To zahteva ogromno dela, toda nobena od teh institucij se jim noče odreči, na višjem sistemskem nivoju pa se s tem vprašanjem, ki bi pripomoglo k varčevanju, nihče ne ukvarja. Gre za politično vprašanje, razlog pa je treba iskati v tem, da trg ne deluje dovolj – s podatki se marsikaj slika, življenje pa v resnici teče po svoje.

Samo vodstvo Krke s podatki, ki jih lahko dobi s pomočjo službe za avtomatsko obdelavo podatkov, ni vedno zadovoljno. Večkrat slišimo, da nimajo informacij, ki bi jim pomagale pri odločanju. Toda ko jih vprašamo, katera so te informacije, se razprava pri priči konča. Če bi naša služba hotela vodstvu ustreči, pa bi vsekakor morala vedeti, katere so tiste informacijske kategorije, ki bi jih hoteli imeti. Sam sodim, da je krilatica o pomanjkanju informacij, ki naj pomagajo pri odločanju, včasih tudi priročen izgovor ob morebitnih neuspehih, po drugi strani pa tudi posledica tega, da vodstvo še ni pripravljeno za delo z računalnikom. Vsekakor tudi na tem področju poskušamo nekaj storiti – nalogo informacijski sistem za odločanje smo dali narediti doktorjem znanosti s kranjske visoke šole za organizacijo dela, ljubljanske in mariborske ekonomske fakultete.

Ugotovitve avtorja prispevka v DELU:

Razvitost uporabe računalnikov v slovenskih organizacijah je, kot vidimo že iz te ankete, silno različna. Ponekod (kot na primer v Muri in Meblu) so že precej napredovali, drugod so napravili tako rekoč šele prve, bolj ali manj negotove, otroško opotekajoče se korake. Ponekod (Iskra) se zdi, da je

slaba razvitost informatike na ravni sestavljene organizacije bolj odraz šibke organizacijske integritete kot pa česa drugega: naivno je namreč misliti, da je dovolj zgraditi informacijski sistem in da bo ta sam po sebi integrativni faktor.

Nadse zanimivo: niti eden generalni direktor oziroma predsednik poslovnega odbora v organizacijah, ki jih srečamo v današnji anketi, nima na svoji pisalni mizi terminala!

Pripomočka, ki ga tako zelo pogosto vidimo pri direktorjih firm v razvitih državah, pri čemer postaja zaslon s tipkovnico vedno bolj nujno orodje in ne več le statusni simbol.

Zavest o pomembnosti smotrne uporabe računalnikov je pri nas vsekako vse prej kot na visoki ravni. Or-

ganizacije, kakršna je na primer Lipa iz Ajdovščine, kjer priročni prenosni računalnik Epson HF 20 uporabljajo kot vezni člen, po katerem z večjim računalnikom krmilijo oddaljene numerično vodene stroje, so redkost, ne pa pravilo.

Namesto zaključka:

– v proizvodnih DO je potrebno informacijski sistem razvijati na temeljnem procesu to je proizvodni funkciji PIS/MP in ostali klasični sistemi se vključujejo kot podsistemi,

– zagotovo obstaja povezava med učinki informacijskega sistema in gospodarsko uspešnostjo DO. Ob boljšem informacijskem sistemu bi bil AERO še uspešnejši,

– še vedno nismo dosegli zadovoljivega nivoja informacijske organiziranosti,

– še vedno nismo sposobni pripraviti informacijski sistem za odločanje na poslovnih ravneh,

– pravilnost odločitve temeljne organizacije GRAFIKA, da pristopi k projektu: RAČUNALNIŠKO PODPRT INFORMACIJSKI SISTEM ZA VODENJE PROIZVODNJE, ki ga v organizacijsko podatkovnem modelu podpiramo delavci službe organizacije poslovanja.

Prihodnjič:

Vsebina projekta Računalniško podprt informacijski sistem za vodenje proizvodnje

Jani Kobal

POROČAMO O ...

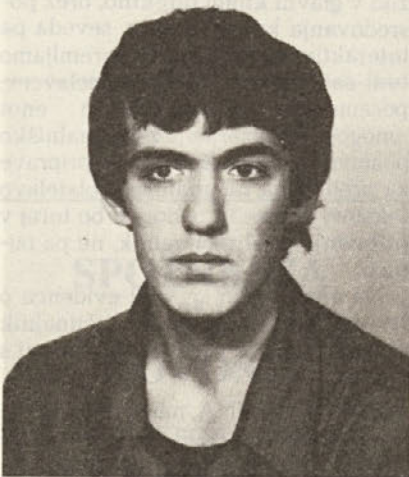
Naš delegat na 10. kongresu zveze komunistov Slovenije

Sodelavec Drago Kosič je bil na seji občinske konference ZKS Ljubljana-Šiška izvoljen za delegata 10. kongresa ZKS, ki bo 17 aprila 1986 v Ljubljani.

Drago KOSIČ je eden mlajših komunistov, saj še ni dopolnil 26 let, funkcija delegata pa mu je zaupana kot priznanje za dosedanje družbenopolitično udejstvovanje v ZSMS in ZK v osnovni organizaciji AERO-TOZD Medvode in občinski organizaciji.

Kdaj si vstopil v Zvezo komunistov?

V aprilu 1977 sem vstopil v ZK, pred tem pa sem že delal v ZSMS v dijaškem domu Ivana Cankarja v Ljubljani in v jeseni 1977. leta postal pred-

sednik OO ZSMS v istem domu. Istočasno sem bil tudi predsednik razredne skupnosti, obiskoval sem namreč I. letnik poklicne papirniške šole. Med počitnicami sem sodeloval na mladinskih delovnih akcijah. Po uspešno končani šoli sem se julija 1979. leta zaposlil kot štipendist v medvoškem tozdu, na delih in nalogah laborant – analitik, v laboratoriju za celulozo, pnotan in vode. Tudi v AERU v Medvodah sem nadaljeval z družbenopolitično aktivnostjo. Tako sem bil v mandatnem obdobju 1981–82 predsednik OO ZSMS tovarne, istočasno pa sem bil član predsedstva OK ZSMS Ljubljana-Šiška in predsednik Marksističnega centra pri ZSMS Ljubljana-Šiška. Pri republiški konferenci ZSMS sem član IPO in član Marksističnega centra.

Zaradi vsestranskega družbenopolitičnega udejstvovanja v našem tozdu

in na občinski ravni sem v letih 1982–83 obiskoval enoletno politično šolo CK ZKS v Ljubljani. Ob delu sem diplomiral na I. stopnji Zagrebške prometne fakultete – oddelek Ljubljana. Kljub višji šoli pa mi moji izobrazbi ustrezne zaposlitve še do danes ni uspelo najti.

Zaradi velike želje po znanju in po še višji izobrazbi, sem se odločil za nadaljevanje študija na Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju, kjer zdaj obiskujem 4. letnik.

Kaj meniš o osnutkih resolucije 10. kongresa ZKS?

Osnutek, ki je bil sprejet na 18. seji CK ZKS in bil objavljen v januarški številki Komunistična, je v primerjavi z gradivom prejšnjega kongresa bolj dostopen, krajši in razumljivejši širokemu članstvu ZK.

Osnutek resolucije 10. kongresa ZKS vsebuje 6. poglavij. Najbolj me je pritegnilo I. poglavje, to so naloge komunistov pri uresničevanju socialističnega samoupravljanja.

Pred kongresom bomo delegati dobili predloge gradiva za kongres in pripravili svoje prispevke in pripombe na osnovi dela v ZK in samoupravnih organih v našem tozdu in delovni organizaciji.

Ob koncu bi rad še enkrat osvetlil 6. poglavje resolucije. Ker v zadnjih letih upada idejnopolično izobraževanje članov ZK, bi bilo treba nameniti večjo pozornost odgovornosti in obveznosti do IPU, da bi lahko član ZK uspešno deloval v drugih DPO in samoupravnih organih.

In kaj delaš ob prostem času, ki ga skorajda nimaš?

Kljub političnemu udejstvovanju mi ostane nekaj časa tudi zase. Rad plešem, obiskujem kulturne prireditve in nenazadnje tudi rad berem.

Ob koncu lahko zaželimo našemu delegatu, da nas bo dobro in uspešno zastopal na 10. kongresu ZKS.

Cveta Robas

Priznanje našemu sodelavcu

Če pričnem čisto na začetku, bi povedal naslednje:

Rodil sem se 25. januarja 1955 v Celju, kjer sem obiskoval osnovno šolo. V šolskem letu 1972/73 sem končal srednjo grafično šolo za oblikovanje – grafični oddelek v Ljubljani. Septembra istega leta sem se zaposlil v Aeru kot grafični oblikovalec. Leta 1974 sem sodeloval na natečaju za plakat BIO 6 (Bienale jugoslovanskega industrijskega oblikovanja) in prejel prvo odkupno nagrado. Leta 1976 sem se vpisal in bil sprejet na Akademijo lepih umetnosti v Varšavi. Pod vodstvom prof. Pagowske in prof. Tomaszewskega sem leta 1981 diplomiral iz grafičnega oblikovanja (specializacija plakat) in slikarstva. V Varšavi sem študiral kot štipendist Aera. V letih po zaključku študija sem sodeloval na različnih mednarodnih bienalih in natečajih. Tako sem leta 1981 prejel prvo nagrado na poljskem natečaju za plakat na temo **Mednarodni rdeči križ**. Naslednje leto sem prejel priznanje **Zlata ptica**, ki ga podelujeta Republiška konferenca ZSMS in tednik Mladina. Leta 1984 sem prejel prvo nagrado za celotno podobo **Planica 84**, ko se je tam odvijalo svetovno prvenstvo v smučarskih poletih. V tem letu sem bil izbran tudi za selekcijo najboljših plakatov za leto 1984 v knjigo **Graphic posters 84**, kar velja tudi za lansko in letošnje leto. Prvo leto sem bil za omenjeno knjigo izbran za plakat **III. samoprispevek v Celju**, lani za gledališki plakat **Vaje v slogu – Raymonda Queenana**, letos pa za plakat Kovinotehne. Pred kratkim sem dobil sporočilo, da je bilo izbranih deset mojih plakatov za stalno zbirko za Muzej plakata v Tel Avivu. Lani sem prejel prvo nagrado in izvedbo na natečaju, za celotno in grafično podobo 10. kongresa ZKS in tako sodelujem pri tem projektu že vso drugo polovico lanskega in letošnje leto.

Jenko Radovan, mladi oblikovalec iz naše temeljne organizacije – Grafika, dobitnik VELIKEGA ZLATEGA ZMAJA za najboljši jugoslovanski koledar na tekmovanju v Zagrebu, je tokrat naš sogovornik. O Aerovem koledarju za leto 1986 in nagradi smo pisali v prejšnji številki, tokrat predstavljamo njegovega avtorja. Z njim smo se pogovarjali o njegovem dosedanem delu, pri katerem ne gre prezreti grafične podobe za 10. kongres ZKS in o načrtih za delo v prihodnje.

Kakšen cilj si si zastavil pri oblikovanju Aerovega koledarja za letošnje leto?

S koledarjem sem želel na čim krajši način pokazati vse dejavnosti Aera, za katere pa vemo, da jih je zelo veliko. Sami izdelki so se mi zdeli premalo prodorni, zato je bila moja vizija teh proizvodov vgrajena na temo meseca. Koledar je bil izbran za najboljšega v Jugoslaviji na tekmovanju Grafoinpeksa v Zagrebu in zanj sem prejel velikega zlatega zmaja.

In če bi danes dobil isto nalogo, bi jo opravil enako, ali bi si delo drugače zastavil?

O tem nikoli ne razmišljam. Ko oddam zadnji list v tiskarno, ko so opravljene korekture, je zame naloga opravljena. Razmišljam in delam na novih temah, ki so mi zaupane.

Prosila bi te, če bi nam lahko povedal, kako je potekalo tvoje šolanje in kje si doslej sodeloval s svojimi deli?

Iskreno rečeno, sem kar malce v zadregi, kako naj zastavim naslednje vprašanje, saj mi doslej nikoli ni prišlo na misel, da je med nami mlad človek s tolikšnimi delovnimi uspehi. Vendar bi vseeno k tej predstavitvi veljalo povedati nekaj več o prvi nagradi in izvedbi na natečaju za celotno podobo 10. kongresa ZKS. Kako si se odločil da se lotiš te zahtevne naloge?

Društvo oblikovalcev Slovenije, katerega član sem, je razpisalo to nalogo. Tako sem pripravil svoj predlog za grafično podobo 10. kongresa ZKS. Za grafično podobo je v njenem celotnem konceptu značilen sodoben, dinamičen in angažiran prijem, ki je izražen v izboru barv – modra na beli podlagi in rdečo kot poudarkom kompozicije posameznih celot. Upoštevati sem moral tudi prostorsko razsežnost in znak ter tipografijo. S tem, ko je bil izbran moj predlog grafične podobe za kongres, se je odprla možnost, da bi v Aeru – TOZD Grafika tiskali vrsto tiskovin za kongres (nalepke, pisemske glave, plakati, dopisi itd.) vendar se za to niso odločili. Prevzeli so samo manjši del ponujenega dela. Menim, da bi bili sposobni organizirati realizacijo celotnega posla, pa čeprav ne bi vsega tiskali doma.

Kakšne naloge ima trenutno služba oblikovanja v TOZD Grafika?

Delamo predvsem za potrebe Aera, lahko pa bi se obrnili bolj navzven. V zadnjem času je precej nalog za oblikovanje embalaže, vendar gre le za posamezne vrste. Menim, da bi morali vprašanje embalaže rešiti tako, da bi se dogovorili, morda v okviru celotne podobe Aera, za enoten pristop k rešitvi tega problema, ne pa da to delamo parcialno za vsak proizvod posebej. Verjetno bi težko našli firmo, ki bi imela tako različne rešitve pri embalaži kot jih imamo mi. Verjetno bi ta pro-

blem najboljše rešili, če bi objavili zapis za najboljše rešitve na tem področju. Po mojem mnenju je opravljen prvi korak k zaupanju kupca s kvalitetno embalažo, ki posredno zagotavlja kvaliteten proizvod. Razen tega oblikujemo različne tiskovine na zahtevo kupca.

Pri svojem delu pogrešamo predvsem strokovne povratne informacije. Skoraj nikoli ne vemo kako se na naše nove ideje pri posameznih nalogah (embalaža, različni kompleti grafičnih izdelkov, amor papirji itd.), ki so bile pri nas osvojene odziva kupec. To bi bila za naše bodoče delo zelo pomembna informacija, do katere se v dani situaciji skoraj ne da priti.

S kakšnimi problemi se srečujete pri svojem delu?

Tako kot povsod, je tudi pri našem delu vrsta problemov. Težave imamo, ker nimamo dovolj tuje strokovne literature. Skoraj nobenih možnosti nimamo, da bi se udeleževali mednarod-

nih razstav in sejmov na temo industrijskega oblikovanja, ker za to ni nikoli denarja, ali pa morda tudi razumevanja. Delo, kot je naše, zahteva neneh stik z tovrstnimi dejavnostmi v naši državi in izven nje, saj oblikovalec le tako lahko pride do novih spoznanj, ki ga vodijo k novim idejam. Ena od manifestacij o katerih govorim, je tudi Icograda v Amsterdamu, to je evropski festival desegna, na katerem bi lahko pridobili precej novega znanja. Vendar močno dvomim, da ga bo kdo od nas videl.

Kakšne načrte imaš v prihodnosti?

Delo. Imamo vrsto nalog, ki jih v naši službi rešujemo sproti, še vedno pa imam veliko obveznosti v zvezi z 10. kongresom ZKS. To delo bom zaključil, ko bo kongres končan.

Namesto zaključka, bi Radovanu Jenku v našem imenu zaželela še veliko uspehov pri delu in seveda tudi v osebni življenju.

Dora Rovere

roka v skupnem trajanju **365 dni**, od tega je porodniški dopust **105 dni**, dopust za **nego in varstvo otroka pa 260 dni**. Upravičenka izrablja pravico do porodniškega dopusta v obliki popolne odsotnosti z dela 105 dni, s tem, da mora obvezno nastopiti dopust 28 dni pred porodom.

Dopust za nego in varstvo otroka pa upravičenka izrabiti tako, da je popolnoma odsotna z dela 260 dni ali pa da dela po 21 ur na teden in to praviloma 4 ure na dan do 17. meseca otrokove starosti. Ta pravica se lahko prenese tudi na očeta – upravičenca, če se roditelja tako sporazumeta.

Pravico do **daljšega** dopusta za nego in varstvo otroka pa ima upravičenec za nego in varstvo dvojčkov, več hkrati živorojenih otrok, težje telesno in duševno prizadetega otroka, oz. nedonošenčka.

V primeru, če se otrok rodi mrtev ali če umre po rojstvu med porodniškim dopustom, ima upravičenka pravico ostati na porodniškem dopustu **42 dni od dneva poroda**.

Pravica do dopusta za nego in varstvo otroka miruje za določen čas, če je otrok daljši čas na zdravljenju v zdravstveni organizaciji. Za daljši čas zdravljenja se šteje doba, ki presega 7 dni nepretrganega stacionarnega zdravljenja, če med tem zdravljenjem ni potrebno, da je upravičenec trajno ali občasno prisoten pri otroku. Mnenje o tem izda zdravnik, ki zdravi otroka.

Kadrovsko-socialna služba

Porodniški dopust

Delegati Skupščine skupnosti otroškega varstva Slovenije so na seji 19. februarja sprejeli samoupravni sporazum o porodniškem dopustu.

Omenjeni samoupravni sporazum prinaša precej novosti na področju uveljavljanja pravice do porodniškega dopusta, zato vam posredujemo kratek povzetek vsebine.

Med nosečnostjo in po porodu ima delavka pravico do porodniškega dopusta in dopusta za nego in varstvo ot-

Ekскурzija članov kluba OZN v letu 1986

FAO – organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo

V mesecu maju bodo člani kluba OZN Aero obiskali FAO center v Rimu.

V nadaljevanju želimo v kratkem predstaviti kaj je FAO, kako deluje in katere probleme skuša ta organizacija reševati.

Kaj je FAO?

FAO je vodilna mednarodna organizacija, ki se ukvarja z razvojem kmetijstva, ribištva in gozdarstva.

FAO predstavlja razvojno agencijo, informacijski center ter nevtralni forum za vsa navedena področja.

FAO združuje 156 držav-članic, katerim omogoča:

- zviševati raven prehranjevanja in življenjskega standarda ljudi,
- izboljševati proizvodno in distribucijo hrane ter ostalih kmetijskih proizvodov,
- izboljšati položaj kmečkega prebivalstva.

Delovanje FAO centra temelji na štirih področjih:

- zbiranje, analiziranje in razširjanje informacij,
- svetovanje vladam pri planiranju razvoja,
- pospeševanje posvetovanj in sodelovanja med državami-članicami organizacije,
- nudenje tehničnih nasvetov in pomoči.

FAO je bil ustanovljen 1945. leta. Je največja specializirana agencija Združenih narodov, ki je osredotočena na iskanje rešitev, ki preprečujejo lakoto in pomanjkanja milijonov ljudi v državah v razvoju.

FAO zagotavlja direktno tehnično sodelovanje v celotnem Programu Združenih narodov za poljedelstvo. Iskanje odgovorov na odprte probleme

me majhnih in revnih kmetov je temelj politike in programov držav za pospeševanje kmetijskega razvoja – za obdelovanje polj za hrano in krmo, razvoj živinoreje, ribištva in gozdnega gospodarstva, katerih cilj je čim večja proizvodnja in ekonomska neodvisnost.

Na svetu živi približno 4,8 milijard ljudi, kar 500 milijonov pa živi v bedi, so močno podhranjeni, izpostavljeni boleznim in smrti. Nihče ne ve točno, koliko ljudi umre vsako leto zaradi lakote. Problem lakote in nedohranjenosti ni samo problem nezadostne proizvodnje hrane, to je najbolj kritičen in neusmiljen element celokupnega problema lakote in bede. Ljudje trpe lakoto, ker nimajo denarja, da bi kupili hrano, saj domače kmetijstvo v glavnem ne more proizvajati več.

Nekaj tipičnih projektov FAO centra:

– Kitajska je bila dolga leta del poizkusov pri iskanju inovativnih projektov in transferu tehnologije namakanja polj. Spoznanja so bila prenešana v Bangladeš, Burmo, Filipine, Sri Lanko in Tajsko. Eksperti so naučili kmete, kako uporabiti moč navadnih in vodnih črpalk, moč vetra in živali pri namakanju manjših polj;

– s sodelovanjem FAO centra so v Keniji povečali od 30 do 60 % proizvodnjo mleka;

– 20 držav od Cipra do Pakistana je vključenih v poljedelski in vodni razvoj iz programa FAO, ki zajema pospeševanje namakalnega sistema, povečanje letine pridelkov, vpeljevanje modernih metod in tehnične opreme za obdelovanje zemlje, itd.;

– FAO že več kot 10 let dela na projektu za izboljšanje proizvodnje oliv v Tuniziji, dosegli so že proizvodnjo 1000 ton oliv v letu;

– področje Cochabambe (Bolivija) so spremenili v polja – pridobili preko 1000 kmetij, vsaka po 1 ha ter uvedli namakalni sistem;

– vzpostavljeni so marketinški servisi v Latinski Ameriki, Aziji in državah ob Pacifiku za izvažanje rib in ostalih ribjih proizvodov;

– z gozdnimi projekti v Gani so pomagali pri razvoju lesne industrije, hkrati pa so tudi ohranili okolico. Povečala se je tudi proizvodnja oglja.

Podobnih projektov je ogromno, kar najbolj povedo naslednji podatki (iz leta 1983): FAO rešuje preko 3000 poljedelskih projektov z več kot 3000 strokovnjaki, realizaciji projektov pa so namenili 33,5 milijonov dolarjev.

Več o FAO centru – po ekskurziji.
Anita Žoher

mor zanje štejejo tudi mi, potujejo le zelo redko in v izjemnih primerih.

Sam Špindlerov mlin je zanimiv, razvejan in urejen smučarski center, v mnogočem me spominja na našo Kranjsko goro. Čehi so se resnično potrudili in izredno dobro uredili smučarske proge, postavili nove žičniške sisteme, ki sicer letos še niso vsi delali, vendar smo vsi, ki nismo zahtevali in pričakovali preveč, bili lahko več kot zadovoljni. Izredno dobro je organizirana gostinska ponudba. Različnih lokalov, mnogo urejenih v narodnem, predvsem »krkonoškem« stilu, je zelo veliko, vseh niti najvnetejši degustatorji niso uspeli preveriti. Prepričana sem, da nihče izmed nas doma nima na svojem jedilniku lososa, kaviarja, želve juhe. V Špindlerovem mlynu se je na naših jedilnih mizah zvrstila tudi ta hrana.

Seveda nam je šla kakšna stvar tudi na živce, npr. popolno nerazumevanje naših družabnih navad, našega smisla in veselja do tovariških omizij. Natakarica v hotelu ni prenesla pogleda na drugače postavljen stol, kaj šele na premikanje stolov in mizic, ko smo želeli posedeti ob večjem omizju. Na živce so nam šle tudi njihove dolge vrste v vsaki trgovini za vsako malenkost, počasnost in neprijaznost prodajalk. No, na koncu so ob sicer prijetnem dopustovanju to ostale le malenkosti, ki jih že pozabljamo. Bile so lepe počitnice, ki se jih bomo še radi spominjali. Zanesljivo pa bo na lep spomin vplivala tudi prijetna skupina Aerovcev, ki se je dobro ujela. Ker pogosto govorimo tudi o »mladini«, ki je »takšna« in »takšna«, ne smem mimo tega, da mladina, ki je bila na tem dopustu, ni bila »takšna«. Vanjo štejem tudi najmlajše, ki jih je bilo z nami kar nekaj, pa so se kljub dolgi vožnji in tudi napornim počitnicam izkazali kot pravi turisti.

H. M.

Zimske počitnice Aerovcev v ČSSR

Že deseto leto zapored je AERO organiziral zimsko počitnikovanje v ČSSR, letos v Špindlerovem mlinu, ki leži visoko v Krkonoših, takorekoč na meji s Poljsko.

Zanimanje za te počitnice je bilo zelo veliko. Na to je gotovo vplivala tudi zelo sprejemljiva cena, ki je nudila prevoz, kompletno, svojevrstno organizirano prehrano in tudi uporabo žičnic. Pri tem ne gre zanemariti, kljub bistvenemu padcu dinarja tudi v primerjavi z češko krono, še vedno sprejemljivih cen izvenpenzijske potrošnje na Češkem.

O teh počitnicah, pa tudi o sami ČSSR, je mogoče povedati marsikaj. Res je, da to deželo tudi zaradi dolgotrajnega poslovnega in tudi dopustniškega sodelovanja in s tem povezanih stikov, poznamo razmeroma dobro. In vedno se najde še kaj, kar je zanimivo, nenavadno, vredno zapisa, spomina.

Vedno znova se razveselim češko-slovaške državne meje. Opazovanje

zapletenega, strogega, dostikrat tudi dolgotrajnega carinskega pregleda, je seveda nenavadno in zanimivo, če ga doživljaš kot jugoslovanski državljan. Skoraj sem prepričana, da državljani te države z menoj ne delijo takega veselja. Take možnosti tudi nimajo na razpolago tako in tolikokrat kot mi, saj lahko v tujino, posebej na zahod, ka-

MLADI ZA MLADE

Kadri so generator razvoja

V okviru obstoječe proizvodnje, ki jo manifestira 80 % odpisanost opreme, tehnološka zaostalost in nizka akumulativnost, je mogoče delež tehnološko zahtevnih proizvedenih povečati le, če se hkrati poveča stopnja usposobljenosti kadrov, če so njihove sposobnosti večje od trenutnih zahtev proizvodnje, če izobražujemo »na zalogo«. Kadri postanejo tako generator razvoja.

Glede na to, da bo v naslednjem srednjeročnem obdobju usmerjeno v razširitev, modernizacijo ali rekonstrukcijo obstoječih proizvodnih zmogljivosti večji del investicij, bo potreba po angažiranju znanja zahtevala tudi kadrovske prenovi.

Povzetek je torej tak: zaostrovanje razmer znotraj izobraževalnega družbenega podsistema (zaradi omejevanja sredstev za družbene dejavnosti – in s tem za znanost ter izobraževanje; zaradi neposredno razumljene vsebine kriterija »potrebe združenega dela«, ki implicira izravnano sposobnost delavcev z zahtevnostjo dela; zaradi deformiranih začetnih reformnih procesov pod močnim vplivom prvih dveh dejavnikov), splošen padec življenjske ravni in podcenjenosti znanja so dostop do izobraževanja omejili. Delež generacije, ki ji je omogočeno izobraževanje, se oži po socialnem in teritorialnem kriteriju, kar se v končni fazi odraža v manjši možnosti kvalitetne selekcije za najzahtevnejše izobraževalne programe, ki jih združeno delo (oziroma panoge in proizvodnje znotraj dela) nujno vprijeti.

Na tej točki, ko je del družbenega kapitala eksistenčno zainteresiran za podeljevanje dovolj štipendij (da omogoči študij čim večjemu številu mladine, kar bo omogočalo kvalitetno in široko selekcijo na podlagi dela, znanja

in sposobnosti, ne pa socialnega položaja oziroma kraja bivanja), ki bodo po svoji »menjalni vrednosti« omogočale intenziven študij ter ureditev pogojev študija, se ta objektivno pokriva z interesi in zahtevami študentov, ki že dalj časa (od pomladi 84 pa z bojkotom stanarin v študentskih domovih oziroma delnim bojkotom prehrane v študentski menzi) zahtevajo ureditev svojega družbeno ekonomskega položaja.

Znotraj tega bloka objektivno identičnih interesov, ki se izražajo na različne načine in s spreminjajočo se stopnjo radikalnosti, posamezne zahteve, naj bodo še tako ozke zaradi »stranskih« učinkov, ki jih njihovo reševanje povzročijo, pomenijo presežanje »tradeunionističnih« okvirov.

Globalno pa ključna vprašanja socialnega položaja mlade generacije rešujejo z vplivanjem te in njene organizacije (ZSM) na investicijsko politiko, ki bo usklajena s plani razvoja, to je z zahtevami po temeljiti spremembi tehničnih in družbenih pogojev delovnega procesa, kar ne pomeni le uvajanje znanosti in tehnologije v proizvodnjo, moderno organizacijo dela in združevanje dohodka, pač pa tudi svobodno prelivanje posameznih delov družbenega kapitala iz ene panoge v drugo, njihovo samostojnost in neodvisnost, zlasti pa svobodno razpolaganje organizacij združenega dela z ustvarjenim dohodkom. To je usmeritev k povečani produktivnosti dela, ki znižuje vrednost delovne sile le z zmanjševanjem tistega dela delovnega časa, ki je potreben za produkcijo življenjskih potrebščin. V besedah kritike politične ekonomije to pomeni produkcijo relativne presežne vrednosti. Zgolj na videz demagoška in teoretična zahteva postane dejanska ob razvojnih odločitvah, ki jih sprejemamo danes. Gre za odločanje med vlaganjem v »tone« ali »znanje« med ekstenzivnim in intenzivnim razvojem, ob čemer ne smemo pozabiti na staro, vendar znotraj zgodovinske prakse socializmov še kako potrjeno marksistično tezo o dialektični povezavi med produktijskimi silami in proizvodnimi odnosi. Odločanje o tem, ali z odpiranjem in ohranjanjem dragih delovnih mest, ki so ekološko, energetska in surovinska zahtevna, eksistenčno pa so odvisna od dovolj nekvalificirane delovne sile in zaščite države, nadaljevati z modelom, ki nas je v okviru tehnološke revolucije pripeljal v gospodarsko krizo (z logičnimi družbenimi in socialnimi posledicami), ali pa podpreti koncept razvoja in družbene sile, ki zahtevajo tehnološko prenovi v prvem delu tiste gospodarske strukture, za katero je značilno hitro obračanje kapitala, visoka

računalniško podprta tehnologija, strokovno usposobljeni kadri in kooperacija z mnogimi malimi proizvodnimi enotami. Družbena in politična praksa kaže, da je ta koncept razvoja sicer zmagal, vendar žal le formalno oziroma leterarno.

Menimo, da je prav od rešitve razvojne dileme, kot je zgoraj prikazana, odvisna prihodnost mladih generacij, še posebej pa socialni položaj in perspektiva mladine danes.

Temeljite perspektive je gotovo, da si na podlagi lastnega dela ustvariš pogoje za življenje, zato je reševanje brezposelnosti oziroma odpiranje kvalitetnih delovnih mest pomembno ekonomsko in socialno vprašanje, kompleksno povezano z odnosi v izobraževanju in združenem delu.

Prihodnjič:

Glavno breme nezaposlenosti nosijo mladi!

NAŠ AERO

Zanimivo tekmovanje mladih

Osnovna organizacija ZSMS temeljne organizacije Kemija Celje je konec februarja organizirala tekmovanje osnovnošolcev v obliki kviza, na temo – zgodovina delovne organizacije Aero.

Tekmovanja se je udeležilo deset ekip oziroma 30 učencev iz osnovnih šol Veljka Vlahoviča in Ivana Kovačiča Efenke. Sodelovali so učenci od petega do osmega razreda osnovne šole.

Sodelovanje med osnovno organizacijo ZSMS Kemija Celje in osnovnima organizacijama ZSMS obeh šol sega že štiri leta nazaj, ko so na pobudo mladih iz omenjene temeljne organizacije na obeh osnovnih šolah vsako leto pisali spise in risali risbice v okviru vsakoletnih tekmovanj, ki so najboljšemu mlademu avtorju prinesla nagrado iz proizvodnega programa Aera. Mimogrede naj omenimo, da je temeljna organizacija Kemija Celje pokroviteljica obeh omenjenih osnovnih šol.

Letos so se odločili, da bodo organizirali tekmovanje ekip, ki sta jih prijavili osnovni šoli. Učenci so se na tekmovanje zelo dobro pripravili.

Prva tri mesta so osvojile ekipe osnovne šole Veljka Vlahoviča, četrto pa ekipa osnovne šole Ivana Kovačiča Efenke.

Tekmovanje je bilo za vse sodelujoče zanimivo in prijetno doživetje.

Učenci so se na tekmovanje zelo dobro pripravili

Žiri je vestno in z natančnostjo opravila svoje delo

ŠPORT IN REKREACIJA

Pogovor o svetovnem prvenstvu v rokometu

Naš sogovornik je bil Milan Zupančič, direktor DO Aero in predsednik Rokometne zveze Jugoslavije

Navajeni smo že, da pogovor z direktorjem delovne organizacije teče o doseženih uspehih, načrtih za prihodnost, težavah, ki jih spremlja hitro se spreminjajoča zakonodaja. Posebej aktualen je pogovor o novem deviznem zakonu in še vrsta vprašanj se ponudi ob rezultatih poslovanja, ki jih obravnavamo prav v tem času. Vendar pa se najin pogovor naj ne bi dotikal teh vprašanj.

Predstaviti Milana Zupančiča, diplomiranega inženirja kemije, glavnega direktorja DO Aero, ni lahko. DO Aero šteje 2.562 delavcev, ima štiri proizvodnje temeljne organizacije, TOZD Trzenje in delovno skupnost skupnih služb. Letošnji celotni prihodek je 35 milijard din, oziroma podvojen v primerjavi s preteklim letom. Ura, ki sem jo prebila z njim ob nastajanju tega pogovora, je le drobec njegovega delovnega vsakdanjika. Bila je

polna telefonskih pogovorov od Zvezne gospodarske zbornice do internih nujnih pogovorov. Vrsta ljudi, ki je želela govoriti z njim, se dogovoriti za srečanja, predlogi za skupne poslovne odločitve in še in še. Zato sem se odločila, da mu raje zastavim drugačna vprašanja.

Tovariš direktor, kako preživljate prosti čas?

Enostavno, ker ga nimam veliko. Kolikor pa mi čas dopušča, rad smučam, čemur pa sem se v letošnjem letu resnično moral odpovedati zaradi rokometa. Vse se je so v soboto ali celo v nedeljo v Beogradu ali v Sloveniji. Ne, ne morem reči, da je rokomet edino, kar me je odvrnilo od mojih rekreativnih aktivnosti, toda zadnje mesece ni in ni bilo časa. Poletne mesece pa najraje preživim na odbojgarskih tereh, plavanju ali kolesarjenju.

Kar veliko so pisali o vas kot predsedniku Rokometne zveze Jugoslavije. Kako ste se znašli v rokometnih vrstah?

S športom sem se začel ukvarjati leta 1946, star 15 let. Igral sem odbojko, malo košarko. Živel sem predvsem za odbojko, vse do prihoda na študij v Ljubljano. Tu sem se vključil v rokomet – takrat se je igral še veliki rokomet. Ljubezen do odbojke sicer še ni popustila, tako, da sem se po prihodu v Celje vključil v klub in igrali smo celo v občinski ligi. Delal pa sem tudi na področju rokometu. DO Aero je sponzor Rokometnega kluba Celje.

Tako sem bil za to mandatno obdobje predlagan in izvoljen za predsednika Rokometne zveze Jugoslavije.

Vemo, da je jugoslovanska rokometna reprezentanca osvojila zlato medaljo na nedavnem svetovnem prvenstvu v Švici. To je prva medalja na svetovnem prvenstvu. Kakšni občutki so vas prevzemali, ko ste prejeli, skupno z igralci in trenerjem, medaljo?

Jugoslovanska reprezentanca je bila v težki predskupini, v kateri sta nastopali še ekipe Sovjetske zveze in Nemške demokratične republike, in večina poznavalcev rokometu je ocenjevala, da je bila prva tekma jugoslovanske ekipe finale pred finalom. Za nas je bila ta tekma še pomembnejša, ker je marsikdo v svetu menil, da je jugoslovanska reprezentanca osvojila zlato medaljo v Los Angelesu le zato, ker ostale ekipe iz vzhodnih dežel niso sodelovale. Zmagi nad reprezentancama Sovjetske zveze in Nemške demokratične republike sta nam odprli pot do finala, pri čemer pa moram omeniti, da so bile tudi ostale tekme zelo težke. Tekma s Švicarji, ki so igrali pred svojim občinstvom in dobra pripravljenost ekipe, je bila zelo težka. Pri tem moram povedati, da tudi mi nismo bili osamljeni. Naši ljudje, ki živijo in delajo v Švici, so nas povsod spremljali, nam pomagali, tako zdravniki, maserji, kot navadni delavci. Ves čas smo imeli na voljo prevozna sredstva (da ne bi izgubljali časa, ko bi čakali prevoz organizatorja), nudili so nam zdravniško pomoč in vrsto drugih uslug.

Seveda so bili občutki ob razglasitvi zmagovalca, igranju državne himne in podelitvi medalj prijetni. Lepi pa so bili še posebej zato, ker smo dobili priznanje organizatorja tudi za športno obnašanje na igriščih kot tudi izven njih. Fantje v ekipi so lahko vzor vsem športnikom. Takšni pa so bili tudi naši ljudje, ki so bodrili fante na posameznih tekmah. Marsikdo me vpraša, če smo medaljo dobro proslavili. Lahko

rečem, da so bili psihofizični napori močnejši in da smo v pravem pomenu dojeli vrednost vodilne rokometne dežele na svetu šele doma, ko je napekost popustila.

Veliko se govori o smučanju, manj pa je slišati o rokometu, čeprav tudi na tem področju dosegamo uspehe?

Smučanje je šport številka ena, vsaj v Sloveniji. Vanj je vloženo veliko dela, dobro organiziranega dela, temu primerni pa so tudi rezultati. Enako se bi lahko dogajalo z drugimi športi, če se v pravem trenutku izkoristi možnost za dobro organizacijo in za potrebna sredstva. Vedeti moramo, sicer pa itak vemo, da vrhunski šport, vrhunski rezultati zahtevajo dobro organizacijo in velika finančna sredstva. Menim, da lahko tudi v rokometu to dosežemo, glede na dosežen uspeh, ki je dobra iztočnica za popularizacijo rokometu.

DO Aero kot pokrovitelj podpira tudi rokometni klub Aero Celje – ali imate tudi tam kakšno funkcijo?

Pred leti je Aero prevzel sponzorstvo med rokometnim klubom v Celju. Med osnovnimi razlogi za prevzem sponzorstva je bila oblika reklame za DO Aero, na drugi strani pa tudi prispevek k razreševanju vedno prisotnih problemov – finančna sredstva za športne dejavnosti v Celju. S sredstvi, ki jih vlagamo, rokometni klub lažje diha. Žal trenutno rokometišči niso tako kvalitetni, da bi privabili še

večje število gledalcev na tekme in s tem pridobili še dodatne vire. Moram pa reči, da je delo z mladimi zelo dobro, ustvarjamo si dejansko kvalitetno bazo. V klubu opravljam funkcijo predsednika kluba in tudi drugi sodelavci iz Aera so aktivni.

Ali boste spremljali našo reprezentanco v Seul leta 1988 na Olimpijske igre?

Letos mi poteče mandat predsednika Rokometne zveze Jugoslavije. Po statutu vodi reprezentanco na svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah predsednik zveze.

Seul sem si ogledal med bivanjem naše mladinske ženske rokometne reprezentance na svetovnem prvenstvu oktobra in novembra 1985. Zelo sem bil navdušen nad pripravami. Del športnih objektov v Seulu je že končan in objekti so že v uporabi. Tudi svetovno mladinsko žensko prvenstvo se je odvijalo v dvorani, ki sprejme 18.000 gledalcev in v kateri se bodo odvijala košarkaška tekmovanja na olimpijskih igrah.

Kako gleda družina na vašo odsotnost?

Doma so že navajeni. Ko sem se aktivno ukvarjal s športom, me ni bilo doma, kot me ni sedaj, ko delam na športnem področju.

Menim, da sem imela izredno srečo, da sem tovariša Milana Zupančiča uspela dobiti za ta razgovor.

K. Dovč

Pravilno sedenje – boljše delo

Ste že kdaj pomislili, zakaj sedeče delo utruja? Če sedite na stolu preveč sklonjeni naprej, si poslabšate možnosti za dihanje. S sklonjeno držo zavirate tudi krvni obtok, zlasti v nogah, pogosto se pojavijo krčne žile! Hrbtne mišice se raztegnejo, prsne pa skrčijo. Ohlapne mišice so slaba opora za hrbtenico, v hrbtu pa se pojavijo bolečine. Tudi prebava se poslabša, če sedite dan na dan sklonjeno.

Kaj lahko storite sami za boljše počutje?

1. Preverite razdaljo med mizo in stolom:

Rob mize in sprednji lok sedeža naj bosta točno drug nad drugim.

2. Pozanimajte se za idealno višino stola:

Stopala naj po vsej dolžini počivajo na tleh, dve tretjini stegen naj počiva na sedežu skoraj vodoravno.

3. Podprite hrbet:

Naslonjalo naj podpira hrbet na prehodu med prsnimi in ledvenimi vretenci

4. Pogosto spreminjajte držo telesa, če le morete:

Lahkotno se nagnite naprej in se poravnajte, nato se nagnite na naslonjalo za hrbet. Presedajte se in kdaj pa kdaj vstanite in napravite nekaj korakov.

5. Telovadite vsak dan. Napravite vsaj po eno vajo, ki vam jih predstavljamo:

Sedite na sprednji del sedeža, stopala počivajo na tleh, dlani na stegnih. Sproščeno se sklonite, da vam pade trup naprej, tudi glava je povešena. Počasi se vzravajte, nazadnje dvignite tudi glavo.

Sedite na sprednji del sedeža in se držite izrazito vzravnano. Oprimate se za noge pod kolena in jih pritegnite k prsim. Hrbet naj bo pri tem kar najbolj okrogel, glavo sklonite naprej, s čelom se dotaknite kolen.

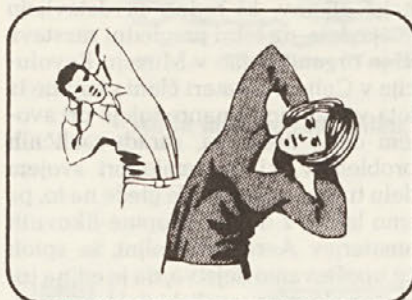
Sedite na sprednji del sedeža, izmenično iztegujte in dvigujte nogi naprej. Če delate to vajo stoje, je še bolj učinkovita.

Prekinjajte sedenje z vstajanjem. Vstanite, sedite – vstanite, sedite! Ponavljajte najmanj pol ure. Z rokami si ne pomagajte. Postopoma vadite dlje in hitreje.

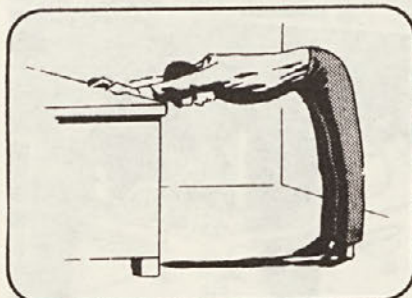
Sklenite dlani in dvignite roke, da bodo nadlakti in podlakti v vodoravnem položaju dlani potiskajte drugo proti drugi najprej lahkotno, nato pa na vso moč. Dlani držite stisnjeni 2 do 3 sekunde.

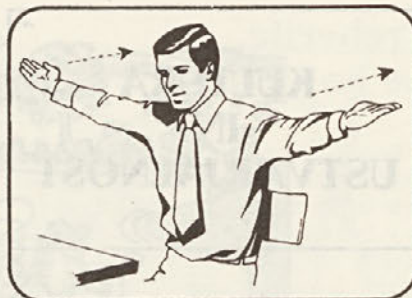
Postavite se v razkoračno stajo, položite dlani na tilnik in potisnite kolence nazaj. Vadite odklanjanje trupa trikrat na levo stran. Se izravajte in še trikrat na desno stran.

Sede na stolu dvignete iztegnjeni nogi, gibajte s stopali. Pritegnite jih in iztegnite.

Postavite se pred mizo. Z dlanmi se naslonite na njen rob in se zibajte s trupom dol – gor, naprej lahkotno, potem močneje. Dlani so ves čas na mizi, kolena so iztegnjena.

To vajo delajte stoje ali sede na stolu. Razširite roke, dlani obrnite navzgor, ziboma potiskajte iztegnjene roke nazaj in pazite, da ostanejo v vodoravni legi.

Če ste se odločili, da boste pričeli z vajami, začnite počasi, vendar redno, vsak dan in večkrat na dan, tako med delom kot tudi v prostem času. Po polletni redni vadbi boste lahko delali tudi zahtevnejše vaje z užitkom in boste vse bolj prepričani, da je tudi od vas samih odvisno, kako se počutite med sedečim delom in po njem.

Peter Svet

KULTURA IN USTVARJALNOST

O kulturni dejavnosti pri nas

Komisija za kulturno in zabavno dejavnost deluje pri konferenci izvršnih odborov Zveze sindikatov Aero Celje.

V program dela za letošnje leto si je komisija zadala naloge, ki so glede na prostovoljno delo v komisiji precej omejene, saj člani komisije (predstavniki temeljnih organizacij in delovne skupnosti) naloge, ki si jih skupaj začrtamo, lahko opravimo šele po opravljenem delu na delovnih mestih. Glede na to, da je tega časa vedno manj, želja sodelavcev pa vedno več, večkrat zaidemo v slepo ulico, saj zaradi pomanjkanja časa ne moremo ugoditi vsem željam. Mogoče bomo lahko storili na tem področju več, če bomo imeli kdaj strokovnega delavca na tem področju, ki bi skrbel za operativno delo.

V okviru komisije kot veste deluje mešani pevski zbor AERO, skupina likovnih amaterjev ter recitacijska skupina.

Mešani pevski zbor deluje od 1979 leta. Do lanskega leta ga je vodila to-

varišica Alenka KOŽELJ. Jeseni 1985 pa je strokovno vodstvo zbora prevzel Emil LENARČIČ. V zboru trenutno prepeva šestintrideset pevcev in pevk, delavcev Aera in drugih delovnih organizacij ter upokojevcev. Pevci vadijo enkrat tedensko, tri šolske ure, pred nastopi pa tudi večkrat tedensko. Kvalitetna rast zbora raste, vendar ne pričakujemo, da bi zbor kdajkoli sodil med najboljše v Celju, saj v njem prepevajo pevci iz veselja, hobija in nimajo kdovekakšnih tekmovalnih ambicij. Cilj jim je, da dostojno zastopajo delovno organizacijo, ki delovanje zbora omogoča na proslavah, revijah in internih svečanostih.

Skupina likovnih amaterjev se iz leta v leto širi. Trenutno šteje sedemnajst članov, ki redno predstavljajo svoja dela, na letni pregledni razstavi, ki jo organiziramo v Muzeju Revolucije v Celju. Nekateri člani skupine iz leta v leto vidno napredujejo pri svojem delu, drugi pa, zaradi različnih problemov, ki jih imajo pri svojem delu tudi stagnirajo. Ne glede na to, pa smo lahko z delom skupine likovnih amaterjev Aero zadovoljni, še sploh če upoštevamo dejstvo, da je edina tovrstna skupina v celjski delovni organizaciji.

Recitacijska skupina že dve leti nazaj ni vidno napredovala pri svojem delu. Vendar pa glede na to, da so mladi člani komisije tako rekoč vsak trenutek pripravljeni sodelovati na proslavah, smo z njihovim delom lahko zadovoljni.

Komisija se je vsa leta, odkar deluje delegacije SIS za kulturo vključevala v njihovo delo, sodeluje pa tudi z Zvezo kulturnih organizacij in komisijami pri občinskem sindikalnem svetu in občinsko konferenco SZDL Celje, Žalec in Šentjur.

Komisija za kulturno dejavnost skrbi za organizirano prodajo abonmaj-

skih vstopnic za gledališča in koncerte po regresiranih cenah, prodajo vstopnic za koncerte zabavne glasbe po regresiranih cenah, organizira pa tudi obisk gledališča ali opere v drugih krajih.

Seveda člani komisije razmišljajo tudi o novih dejavnostih, ki bi lahko zaživele, če bi imeli zaposlenega strokovnjaka za to področje in sicer: potujoča knjižnica, širitev kulture dela (sem sodi tudi delovna disciplina, medsebojni odnosi delavcev, delovno okolje in okolje naših temeljnih organizacij) in skrb za varovanje okolja in kulturne dediščine.

V našem dosedanem delu ne moremo beležiti kdo ve kakšnih prizadevanj za izvedbo skupnih akcij s tega področja z našo temeljno organizacijo iz Medvod. Razlogov za to je veliko od premajhnih finančnih možnosti, za izvedbo prikaza skupnega kulturnega dela v Celju ali v Medvodah ali pa pogostejših srečanj posameznih skupin, ki o tem ne razmišljajo veliko.

Seveda bi o kulturnih dejavnostih v Aeru lahko zapisali še marsikaj, o tem kar je bilo na tem področju storjenega pa tudi o tistem kar bi veljalo še postoriti.

Dora Rovere

Proizvodno delo

Vsak učenec mora napraviti določeno število ur družbeno koristnega dela. Tovarna Aero je naš pokrovitelj, zato proizvodno delo opravljamo tam. Zlagamo nalepke v kupe. Vsak učenec mora napraviti normo. Proizvodnega dela se vsi veselimo. Tam nam je lepo. Če pa bi tam delali vsak dan, bi se zagotovo dolgočasili.

Božo Uljarevič, 6. a

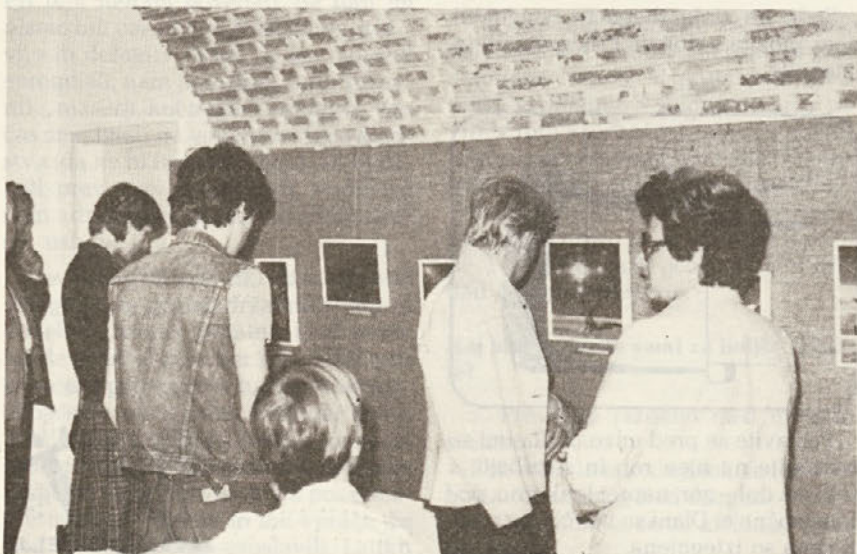
Amadeus

V petek, 18. januarja, smo si učenci višjih razredov naše šole ogledali toliko gledan film Amadeus.

Učencem petih razredov je bil film bolj težko razumljiv, a so mu vseeno skozi sledili.

Malo humoristično obarvan Amadeus nas je večinoma precej pretresel, saj je bil Mozartov konec zelo žalosten, žal nam je skladatelja, da je moral umreti tako mlad. A dela so ostala in še danes bogatijo glasbeno zakladnico človeštva.

Polona Kočevar, 7. a

**ZA
DOBRO
VOLJO**

- Ali bi mogoče radi videli, da grem malo bolj vstran?

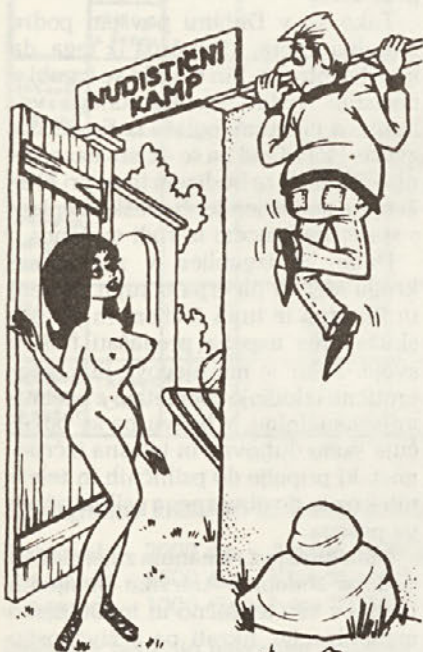
Za ta denar vam lahko kvečjemu zavrtimo kratek film o morju...

Priznam, dedek, to je zanimivejše kot TV, kljub temu te prosim: Zapri tale vrata!

- ... toda finančno ste v najboljših letih, verjemite mi!

- Hej vi, vam lahko kaj pomagam?

- Čudno, da ti zdaj, odkar sva poročena, nikoli več ne zmanjka bencina!

- Tole je urica, ko si moj mož vsak dan privoščiti počitek.

Preberite, ne bo vam žal . . .

Roman Johna ERSKINEA, **KRATKOTRAJNA SREČA François Villona**, ki je izšla pri Državni založbi Slovenije v Ljubljani, letos. Severnoameriški pesnik, esejist in romanopisec John Eskine je znan po humorističnih modernih in zgodovinskih romanih, (npr. Zasebno življenje Helene Trojanske; Adam in Eva itd.) po pesmih ter esejih o književnosti in glasbi. Svoje satirične žilice ni mogel zatajiti tudi v romanu **Kratkotrajna sreča François Villona** v katerem živo in neprisliljeno opisuje znamenito osebnost srednjega veka: francoskega pesnika François Villona (1431–1465). Pisatelj je namreč v tem romanu s prav posebno spretnostjo znal posneti tisti pikri humor, s katerim Villon v svoji poeziji hudomušno opisuje sam sebe.

Pisatelj prav nič ne povečuje François Villona, temveč si prizadeva, da bi ga prikazal kot resničnega človeka z mnogimi slabostmi in strastmi. Tako v romanu ne spoznamo Villonovega življenja prav od začetka in prav do konca, od rojstva do smrti, temveč le izsek tega življenja, določeno obdobje, v katerem pa se razkrijejo bistvene poteze pesnikovega značaja. Le v tako skrčenem obsebu je pisatelj tudi lahko dosegel veliko avtentičnost in stvarnost, zakaj o Villonu je ohranjenih prav malo podatkov. O njem vemo, da je bil zgubljen študent in potepuh, da je končno na begu pred varuhi uradne pravičnosti izginil sodobnikom izpred oči in umrl neznan kje in kdaj. V središču Villonovega življenja so bile pesmi in ženske. To je tudi metodika, v kateri nam ga prikazuje Erskine. Junač te knjige je potepuh, erotični pustolovec in pesnik.

Zato knjigo beremo kot svojevrsten pustolovski roman s posebno duhovitimi in bistroumnimi poudarki, ki nam razkrivajo slovitega francoskega pesnika v njegovi življenjski neugnanosti in pesniški večini.

Roman v dveh delih Gerharda EISENKOLBA, **SENATOR**, ki je izšel 1985 pri založbi Lipa Koper sodi med zahodnonemške uspešnice. Nemška založba ga je ob izidu predstavila kot »zahodnonemški družbeni roman«, ki odkriva zakulisna dogajanja v časnikarskem koncernu z uspešnimi publikacijami ob zelo dobrem poznavanju vseh človeških vzgibov za nastajanje, zapletanje in razpletanje medsebojnih odnosov pod taktirko sposobnega in uvidevnega, v obrambi ožjih družbenih interesov pa tudi krutega in brezobzirnega zasebnega založnika, ki zna zmeraj uveljaviti svojo moč, kadar

zasluti neposredno ali posredno nevarnost za svoje podjetje in svoj klan.

Pisatelju je prizorišče na katerem se roman dogaja (gre za sodobno časnikarsko okolje v velikem založniškem koncernu), očitno zelo dobro znano, saj so vse osebe, ki v njem nastajajo, žive in neposredne, kakor da jih je pisatelj resnično poznal. Sam sicer v uvodni besedi pravi, da so vse osebe v romanu »izmišljene«, enako tudi njihova dejanja in nagibi. Vsekakor pa se ob branju ne moremo znebiti občutka, da so pred nami resnične osebe.

Glavna oseba v romanu je Konrad ARBER, eden izmed zahodnonemških založniških velikanov, ki si je s svojo naravno bistrostjo in strokovnim znanjem kot izučen tiskar, ustvaril v mestu Karlsruhe velik tiskarski in založniški koncern z nič manj kot 5000 zaposlenimi. Po vsestranski uveljavitvi svojega podjetja pa si prizadeva, da bi ga še nadalje razvil in razširil. Zato išče nove sposobne ljudi, ki naj bi mu pomagali k še večjemu vzponu podjetja. Tako odkrije človeka, ki se mu zdi najbolj pripraven za uresničitev velikih zamisli. To je Wolfgang Daniels, mlad in ambiciozen časnikar, ki se je že uveljavil kot poročevalec iz južne Amerike. Čudna naključja ga usodno povežejo z založnikom in njegovo družino. Za založnika je bil pravi človek na pravem mestu, vendar je skrbno pazil, da ne bi njegove ambicije prekoračile dovoljenih mej.

V teh okvirih je dovolj prostora za vse mogoče človeške strasti in slabosti. V romanu se prepletajo različne življenjske zgodbe, ki tvorijo družinski in družabni roman.

Roman Luciena NAHUMA, **ZRAČNI PIRAT** je lani izšel pri Cankarjevi založbi v Ljubljani.

Dogajanje, ki ga pisatelj opisuje se odvija v Vietnamu. Vojna v Vietnamu se bliža neslavnemu koncu. Samo vprašanje je še, kdaj se bodo Američani dokončno umaknili iz Indokine. Kapetan Grant je izginil med rutinskim bombnim napadom, ki ni ničemur več koristil. Pilotiral je letalo, ki je bilo zadnja inačica večnamenskega lovskega bombnika. Lahko je vzletel in pristal navpično kot helikopter, v zraku se je obdržal pri najbolj ekonomičnem letu celih deset ur, dvakrat toliko kot katerokoli drugo letalo te vrste. Največja hitrost in največja višina, ki ju je letalo lahko doseglo, sta bili neznanani celo pilotom, saj razen v smrtni nevarnosti niso smeli do konca izrabiti njegovih zmogljivosti. Vedeli so le, da jih ne more prehiteti ali nadleteti nobeno drugo letalo.

Kljub vsem tem odlikam pa se iz akcije nad Hoa Binhom kapetan Grant in njegovo letalo nista vrnila. Izginila sta v dimni zavesi eksplozij, ki jih je po-

vzročila eskadrilja oddelka Nampir. Nobeden od preostalih treh pilotov iz oddelka ni natančno vedel, kaj se je pripetilo Grantu.

V letalski bazi je zavladala panika. Kaj se je zgodilo z Grantom? Pravzaprav je generale bolj zanimalo, kaj se je zgodilo z letalom. Strah, da bi letalo prišlo v roke Vietnamcem – Kitajcem ali celo Rusom, je vladal vse dokler se Grant končno po čudnih zapletih ne vrne iz ujetništva.

Roman Bernarda MALAMUDA – DUBINOVA ŽIVLJENJA, je izšel pri Založbi Obzorja Maribor lani.

Pisatelj je v široko in podrobno zasnovano kroniko zajel predvsem življenja treh ljudi: Williama Dubina, njegove žene Kitty in ljubice Fanny. Glavni junak je pisatelj, na videz introvertirana oseba – pa vendar duhovno kakor telesno zelo nestabilna, saj je po eni strani zakonski mož in oče dveh otrok, po drugi pa avtor nekaterih literarnih del. Vendar pa ne v tem ne v onem ne najde pravega zadoščenja in stalnosti. Ob ženi si najde zelo močno telesno zaslabo v veliko mlajši ljubici, ob svojem pisanju in ustvarjanju pa se zlasti rad vživlja v življenja drugih ljudi.

Dubin je življenjepisec in se pogloblja zlasti v življenje pisatelja D. H. Lawrencea, znanega po raziskovanju ljubezni in po razčlenjevanju prijateljstva, in H. D. Thoreana, pisatelja, ki se je zlasti ukvarjal z eksotično mistiko vzhoda. Dubin se ukvarja s temo človeka, vendar ostaja polovičar. Izkaže se, da ljudje njegove vrste tudi z berglami tujega življenja in tujih spoznanj ne morejo ustvariti nič velikega ne v osebnem življenju ne v poklicnem delu.

Tako se v Dubinu povsem podre moralna opora, ki jo črpa iz tega, da ima dva otroke. Sin Gerald se izgubi v nejasnih vodah mednarodnega vojninstva in se mu oglašja iz Sovjetske zveze. Hči Maud pa se – čisto nasprotno – navduši za budizem in se pri družbenju s somišljeniki človeško zaplete s starejšim črncem in rodi mešanca.

Dubin je izgubljen v začaranem krogu idej, ki jih črpa iz tujih življenj in jih črpa iz tujih življenj in jih poskuša brez uspeha prenašati tudi v svoje. Tako se mu njegove literarno-erotične izkušnje prepletajo z osebnimi seksualnimi, v bistvu pa se povečuje samo duhovna in telesna izčrpanost, ki pripelje do psihičnih in telesnih kriz in do obveznega psihiatričnega posega.

Malamud je z romanom zajel delček podobe sodobne Amerike in njenih ljudi – z vso tehnično in industrijsko mehanizacijo, hkrati pa z živčnostjo tamkajšnjih ljudi, ki iščejo sebe in človeka v sebi. -DR-

ČLOVEK KI IGRA		POVEST ANTONA INGOLICA	REZULTAT	UMRLI ANGL. PEVEC (MARC)	ŽIVO BITJE	NATRIJ	PESTNER	KRAJ V ZGORNJI SAVINJI, DOLINI	SKUPINA TREN CLASSE-NIKOV				
	NA 	BELETNOST SPRETNOST											
	SAMILO									STAŽ SLOVAN			
	OKOLIŠ												
					LETO VEDENJE JADRAN						EVROP. OTOČNA DREAVA		
	HESTO V PAKHURJU						LJ. TV KOVINAR (SANDI) PEŠK. MEZA				POSEKA V GORJU		
	GARŽNEZ ŠTOBHO DRUŠTVO		PR SI LUKA V ISRAELU						REDKA KOVINA EDVARD KARDELJ				
VERUNEC V ZARVOJU DOLZNI				POVERO- ČITELJ NEGOBE						KRAVIL. HECTO V BELGIJI			
LIRSKI PEŠNIK				CLAVNA POLJSKA LUKA	PBIJEVA DONOVINA RUS. Ž. IHE					OBŽALO- VANJE			
UMBERTO NOBILE		OVČJI MLADIC BURI						LETALO	AFRIŠKI PTIC TEKAC	VR STA SALAME	TRENER NIKOLIC		
GL. PISATELJ (FRANCE)			DRAC KAMEN G. SLIKAR (RIBAR)										
	ŽIMSKI CESAR (94-117)					7OLICA ZA KNJICE	VPREČNA EVAL SHONI SA RAST						
	IVO ANDRIČ	BREVLJAVE CRAFE- HAUER											
	REKA V OP. 703- REMLJU				HERCE- GOVEC				ČARO- IVAN KLARA		ENAKI ČRKI	OZODJE ŽANJIC	ZMIKAVT
					FINENOST RAZVEDAN ŽENSKA								
	TAFECIBAN NA SLO- NJAC	TRIPOVER. PEŠITEV PEBTE- PANJE		INDUSTR. ZAGLINA KRALOV IVAN				DRÉAVICA V PRINEJIN					
	MARELJE S ČOTOI							SHUČI (NOZBII) JAREK			PLATINA LEPLIV ICEDESE DRÉVES		
GL. PEVEC ZADAVNE CLASSE (TANI)						VIDOVIC NICA	ČRANITU PODOBNA KAMNINA KIS					ZARNA- VANJE S PRSTI	DRÉSTRAV. LJUBSTVO 703 TURKI
OČE		PRAVO	LJUBK. Ž. IHE	HESTO NA TORTU- GALSKEK EDRANILU						ŽIM. BOG LJU BERNI LAT. VERNIK			
URAD ZA MENJAVO VALUTE									OSNOVNA MERA IRIDIJ				
IZLOČEK IZ UST						VRHNA PLAŠT KOŠE							
SESTAVIL JANEZ KORENT	TREPET- LIKA					KRAJ PRI POREČU				CUNJA			

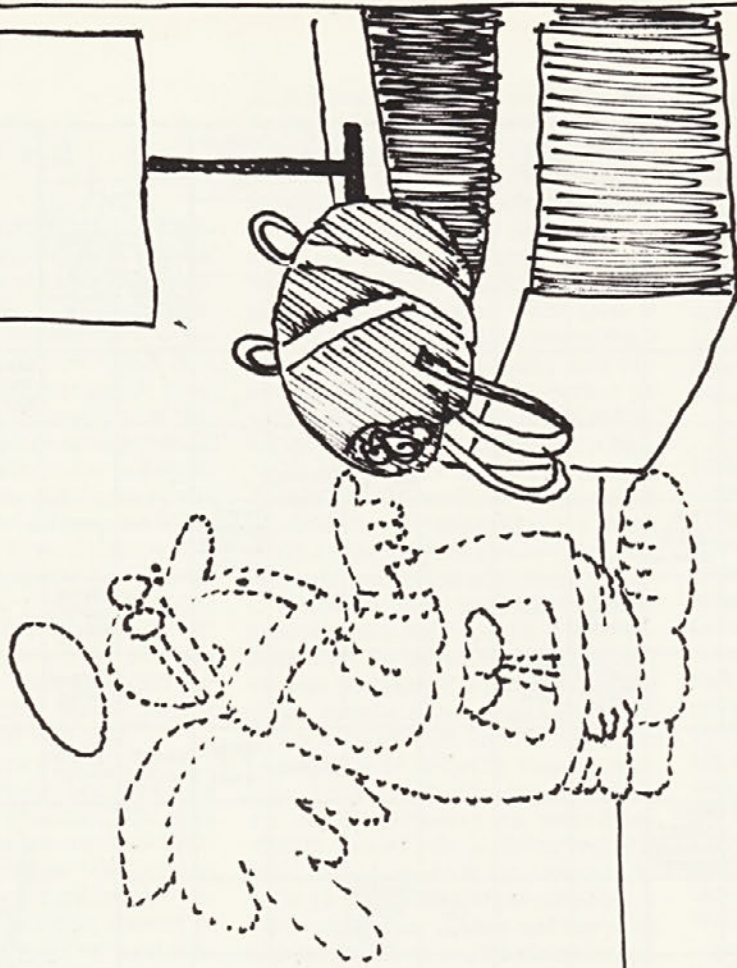
Za nagradno križanko št. 2 smo prejeli 123 rešitev. Izžrebali smo naslednje nagrade:

1. nagrada - 2000 din - Andrej WIEGELE - TOZD Kemija Celje
2. nagrada - 1500 din - Klavdija LUTOVAC - TOZD Medvode
3. nagrada - 1000 din - Ivica STARE - TOZD Trzenje

Izrezke z rešitvijo nagradne križanke št. 3 pošljite na naslov:

Kadrovsko-splošni sektor AERO Celje, Čuprijska 10, Celje. Na kuverto pripišite: NAGRADNA KRIŽANKA. Pri zrebanju bomo upoštevali pravilne rešitve, ki bodo v našem uredništvu do 15. aprila 1986.

ODDELEK
REKLAMACIJ

Celje - skladišče
D-Per

452/1986

1119861595,3

GREGA

COBISS

PRODAVA
ŠPORTNAR
PADAL!

REKLAMACIJA